

Biuletyn

ISSN 1233-9784

informacyjny

7-8/2023

Polscy rolnicy są dla mnie najważniejsi

Sto dni na stanowisku Ministra Rolnictwa

Zwrot podatku akcyzowego

zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w II terminie składania wniosków

**Płatność dla małych gospodarstw
zamiast płatności bezpośrednich**

**300 tys. zł na odtworzenia
potencjału gospodarstwa**

ARiMR dla KGW: i dotacje, i konkurs

**Zagospodarowanie państwowych
nieruchomości rolnych**

100 LITRÓW KRWI

NA 100-LECIE
DORADZTWA
ROLNICZEGO

**ODDAJĄC
KREW
RATUJECIE
CZYJEŚ
ŻYCIE!**

Łączy nas krew,
która ratuje życie.
Dołączcie do
ogólnopolskiej akcji.
Zgłóście się do
oddziału terenowego
Centrum
Krwiodawstwa
i Krwiolecznictwa
lub do punktu
mobilnego i podajcie
hasło: „**ODR**”

akcja trwa do końca 2023 roku

patronat honorowy

W numerze:

MRiRW

MRiRW

Zwrot podatku akcyzowego	7
Biogazownie rolnicze	8
Płatność dla małych gospodarstw zamiast płatności bezpośrednich	11
Tematy ważne dla rolnictwa	12
Z unijnym komisarzem ds. handlu o imporcie z Ukrainy	14
Polsko-czeskie konsultacje międzyrządowe	15
Zakaz importu zbóż z Ukrainy	16
Wspólne działania przyfrontowej „piątki” w związku z sytuacją kryzysową na rynkach rolnych	18
Rozmowy polsko-łotewskie	19
Spotkanie z delegacją GACC	19
Wizyta w Królestwie Arabii Saudyjskiej	20
KPO – zakończyły się trzy nabory wniosków	22
Wystartowała Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+	24
Fundusze Europejskie dla Rybactwa	25
Kierunek bioróżnorodność	26
Nawozy pod nadzorem	28
Znakowanie karmy dla zwierząt domowych	29
Wsparcie dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich	31

ARiMR

300 tys. zł na odtworzenia potencjału gospodarstwa	34
ARiMR dla KGW: i dotacje, i konkurs	35

KOWR

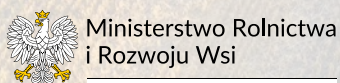

Zagospodarowanie państwowych nieruchomości rolnych	37
--	----

KRUS

Bezpieczne Gospodarstwo Rolne	39
Moja Wizja Zero	40

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Polscy rolnicy są dla mnie najważniejsi

ROBERT TELUS
minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

14 lipca 2023 r. minęło dokładnie 100 dni od chwili powierzenia mi przez Pana Prezydenta Andrzeja Dudę zaszczytnej funkcji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Rzeczypospolitej Polskiej.

W chwili objęcia przeze mnie tego stanowiska – 6 kwietnia br. – przystąpiłem do konsekwentnej realizacji programu rolnego opartego na następujących filarach: silne i opłacalne rolnictwo, bezpieczeństwo żywnościowe oraz nowoczesna wieś, która jest ukierunkowana na postęp i rolnictwo precyzyjne.

Sto dni mojej ministerialnej pracy to czas realizacji wielu zadań oraz setki odbytych spotkań i delegacji, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. To też wiele odniesionych sukcesów, którymi chcę się z Państwem podzielić. Są one bowiem budujące i motywują mnie do dalszej wyężonej pracy na rzecz polskiego rolnictwa.

PRIORYTETY

Uważam, że priorytetem dla wsi powinna być produkcja rolna oraz opłacalność tej produkcji. Rolnik powinien mieć wpływ na cenę produktów rolnych, która dotąd w dużej mierze była dyktowana przez koncerny handlowe.

Priorytetem moich działań jest także wypracowanie mechanizmów strategii kryzysowej. Strategia ta powinna zabezpieczać interesy polskiego rolnika w związku z trwającą wojną w Ukrainie, tak aby polski rolnik nie tracił na napływie do Polski produktów ukraińskich.

Ostatnie trudne lata pandemii i wojna w Ukrainie pokazały nam wszystkim, że konieczne jest prowadzenie merytorycznego dialogu z rolnikami oraz wszystkimi podmiotami branży rolnej – po to, aby przewidywać możliwe problemy oraz podejmować działania w celu zapewnienia płynności finansowej naszych, polskich rolników. Konieczna jest także ścisła, dobra współpraca pomiędzy podległymi ministerstwu inspekcjami, po to by Polacy mieli pewność, że produkty rolne dostępne na naszym rynku są w bezpieczne i zdrowe.

DIALOG Z ROLNIKAMI

Obejmując urząd Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi miałem świadomość, że polskie rolnictwo wymaga wprowadzenia szybkich, zdecydowanych posunięć, które też z marszu podjąłem.

Już w pierwszym tygodniu mojego urzędowania udałem się do protestujących w Szczecinie rolników, aby wysłuchać ich postulatów. Wśród nich byli przedstawiciele różnych ugrupowań rolniczych, m.in. Solidarności Rolników Indywidualnych. Wierzyłem, że uda się doprowadzić do pogodzenia interesów strony społecznej i strony rządowej. Pierwsze spotkanie w Szczecinie odbyło się 13 kwietnia 2023 r. Kolejne, doskonale przygotowane przez rolników, obfitujące w rzeczowe argumenty i rozmowy toczące się do rana, zaowocowały dużym sukcesem – 27 kwietnia rolnicy zawiesili strajk i podpisaliśmy porozumienie w Szczecinie.

Zostały w nim zawarte uzgodnienia dotyczące postulatów rolników, będące wynikiem aktualnych potrzeb rolnictwa w związku z napływem do Polski ukraińskich towarów. Wypracowaliśmy pakiet pomocy finansowej dla rolników zagrożonych utratą płynności finansowej na skutek agresji rosyjskiej na Ukrainę.

Jest to doskonały przykład tego, że merytoryczna rozmowa i wzajemne poszanowanie racji obydwu stron mogą przynieść oczekiwane, dobre efekty, które stanowią odpowiedź rządu na problemy rolników. Był to dla mnie sukces na dużą miarę, ponieważ pociągnął za sobą szereg kolejnych zmian, które pozytywnie wpłyną na sytuację ekonomiczną rolników.

KONKRETY – PODJĘTE DZIAŁANIA

Moje działania oparte na konstruktywnych rozmowach z rolnikami oraz reagowaniu na istniejące potrzeby rynku, przy akceptacji i wsparciu polskiego rządu, doprowadziły do wypracowania pakietu pomocy dla rolników, wynoszącego ponad 15 mld zł ze środków krajowych. Jest to największe w historii wsparcie dla sektora rolniczego.

Podjęte realne działania wchodzą już w życie. Jesteśmy wiarygodni – na konta 50 tys. producentów rolnych Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przełała już ponad 515 mln zł w ramach pakietu pomocy. Kolejne środki będą przelewane sukcesywnie, w miarę realizacji poszczególnych naborów wniosków.

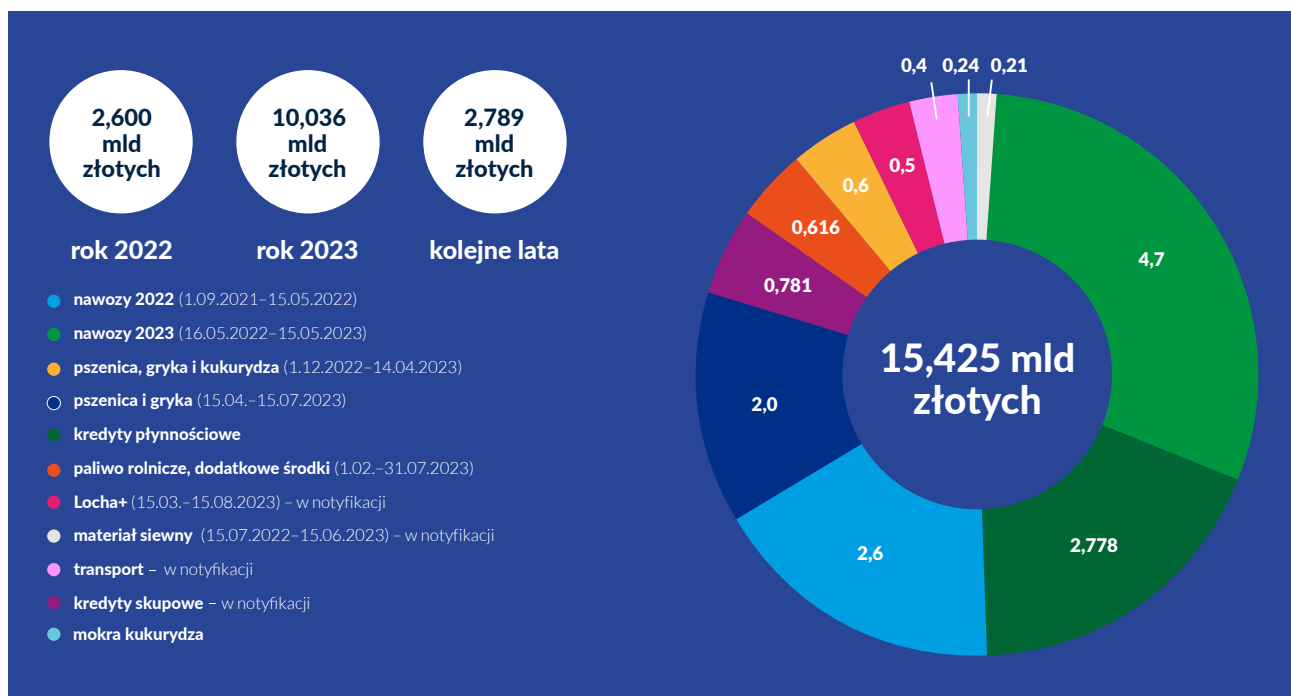
PAKIET POMOCY FINANSOWEJ DLA ROLNIKÓW ZAGROŻONYCH UTRATĄ PŁYNNOCI FINANSOWEJ NA SKUTEK AGRESJI ROSYJSKIEJ NA UKRAINĘ

Listę sukcesów w tym zakresie budują następujące programy wsparcia, które udało mi się w ciągu ostatnich stu dni wypracować:

- Uruchomienie mechanizmów pomocy finansowej dla producentów pszenicy:
  - ✓ Dopłata do sprzedanej pszenicy osiągnęła historyczny poziom 3025 zł na hektar, co w przeliczeniu daje około 550 zł dopłaty do tony sprzedanej pszenicy.
  - ✓ Warto zwrócić uwagę, że proponowane stawki dopłat do zbóż sprzedanych od 1 grudnia 2022 r. wzrosły o około 100 proc.
  - ✓ Dopłaty przysługują do pierwszych trzystu hektarów: zmienione zostały zapisy, dzięki którym, dopłaty przysługują do pierwszych trzystu hektarów, niezależnie od wielkości gospodarstwa (w przypadku zboża i nawozów rolniczych).

- Pomoc dla producentów pozostałych zbóż, tj. jęczmienia, pszenżyta, żyta, owsa, mieszanek zbożowych, kukurydzy oraz rzepaku i rzepiku:
  - ✓ Wartość tej pomocy mieści się w przedziale od 700 zł/ha do 1750 zł/ha.
  - ✓ Pierwotnie UE przyznała Polsce pomoc na ten cel w wysokości 29,5 mln EUR, z możliwością dofinansowania o taką samą kwotę ze środków krajowych.
  - ✓ W wyniku negocjacji UE przyznała 30 czerwca br. Polsce II transzę pomocy na ten cel w wysokości 39,33 mln EUR, z możliwością dofinansowania dwa razy większą kwotą ze środków krajowych. W związku z tym łączny budżet tej pomocy to ok. 800 mln zł.
- Dopłaty do nawozów:
  - ✓ Polska jest jedynym krajem w UE, który zastosował dopłaty do nawozów.
  - ✓ W 2023 r. rząd ponownie przeznaczy na ten cel 4,7 mld zł.
  - ✓ Jest to dopłata w wysokości 500 zł do 1 ha gruntów rolnych i 250 zł do 1 ha użytków zielonych.
- Dopłaty do paliwa rolniczego:
  - ✓ Jest to zwrot do 1 litra zakupionego oleju napędowego w wysokości 2 zł.
  - ✓ Oznacza to wzrost o 100 proc. w stosunku do 2022 r., kiedy kwota zwrotu wynosiła 1 zł.
- Wsparcie producentów trzody chlewnej:
  - ✓ Wprowadzenie hodowli świń na własny użytek.
  - ✓ Kontynuacja Programu Locha+ – wartość pomocy to 500 mln zł; pomoc wyniesie 100 zł do każdej sztuki świni, jednak nie więcej niż 500 tys. zł dla producenta świń (program w trakcie realizacji, wymaga zgody KE).
- Dopłaty do kwalifikowanego materiału siewnego: wartość pomocy wynosi 210 mln zł (pomoc w trakcie realizacji, wymaga zgody KE).
- Kredyty płynnościowe dla gospodarstw na poprawę płynności finansowej w związku z wojną w Ukrainie:
  - ✓ Wysokość kredytów to, w zależności od wielkości gospodarstwa, od 100 do 400 tys. zł, z okresem stosowania dopłat do oprocentowania do 60 miesięcy i oprocentowaniem 2 proc.
  - ✓ Kredyt dostępny w bankach współpracujących z ARiMR. Złożono dotąd wnioski o wartości ponad 1 mld zł. Ogółem wartość pomocy to 2,778 mld zł.
- Kredyty skupowe: są to kredyty o oprocentowaniu 2 proc., do maksymalnej wysokości 40 mln zł dla skupujących zboża, owoce miękkie oraz materiał siewny.
- Planowana dopłata w wysokości 200 zł:
  - ✓ Jest to dopłata do tony mokrej kukurydzy skupionej przez podmioty skupowe, aby pomóc rolnikom.
  - ✓ Przewidziano kwotę 240 mln zł w budżecie krajowym na realizację tego programu.

Wyplacone oraz realizowane wsparcie rolników w związku z wojną w Ukrainie (w mld zł)

• Zmiany przepisów prawnych pozwalające na budowę bez konieczności pozyskania pozwolenia na budowę, a jedynie zgłoszenia budowy:

- ✓ Naziemnych silosów na materiały sypkie o pojemności do 250 m³ i wysokości do 15 m.
- ✓ Jednokondygnacyjnych budynków gospodarczych i wiat o prostej konstrukcji, związanych z produkcją rolną, o wielkości do 300 m².

• Wsparcie w zakresie rozwoju infrastruktury magazynowej – trzy nabory wniosków w ramach KPO: na przełomie czerwca i lipca 2023 r. zakończyliśmy trzy następujące nabory wniosków w ramach inwestycji A1.4.1. Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem.

- ✓ Mając na uwadze sytuację na rynku zbóż, przeprowadzono nabór dotyczący wsparcia zakupu silosów wraz z wyposażeniem. W naborze tym złożono 12 973 wnioski na kwotę ponad 513 mln zł. Wsparcie w zakresie rozwoju infrastruktury magazynowej pozwoli rolnikom przechować zboże po najbliższych żniwach.
- ✓ W naborze wniosków o pomoc na budowę i modernizację tzw. centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych produktów rolnych wpłynęło 768 wniosków na kwotę 4,028 mld zł. Centra te będą działały jako bufory magazynowe na rynku w czasach obecnych i przyszłych kryzysów na rynku żywnościowym.
- ✓ W naborze dotyczącym wsparcia dla organizacji zajmujących się redystrybucją żywności na cele

społeczne wpłynęło 101 wniosków na kwotę 259,75 mln zł na inwestycje realizowane przez organizacje pozarządowe wykonujące działalność w zakresie nieodpłatnego przetwarzania, przechowywania, redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków – co ma istotne znaczenie w czasach wysokich cen żywności.

INNE DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROLNIKÓW

Poza pomocą związaną ze skutkami wojny w Ukrainie wprowadziliśmy także następujące formy wsparcia rolników:

- Dodatek sołecki.
  - ✓ Wynosi 300 zł miesięcznie dla sołtysa, który pełnił funkcję co najmniej dwie kadencje, przez osiem lat i osiągnął wiek emerytalny.
  - ✓ Wysokość dodatku będzie corocznie waloryzowana.
- Korzystne zmiany w zakresie ekoschematów.
  - ✓ Został uproszczony ekoschemat „Dobrostan zwierząt”. Rejestry wypasu/wybiegu mogą być zastąpione oświadczeniami. Dotyczy to praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt.
  - ✓ Czekamy także na zgodę Komisji Europejskiej na wprowadzenie dalszych, korzystnych zmian w zakresie ekoschematów, dotyczących: wprowadzenia „Płatności dla małych gospodarstw” (płatność w wysokości 225 EUR/ha dla

gospodarstw o wielkości do 5 ha), uproszczenia ekoschematu „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi”, zwiększenia stawek Uzupełniającej Płatności Podstawowej (UPP) oraz zmian dotyczących warunkowości, w zakresie normy GAEC 6 (minimalna pokrywa glebowa w najbardziej newralgicznych okresach).

- Pomoc dla pszczelarzy: podwyższono do 80 mln zł limit pomocy dla pszczelarzy do przezimowanych rodzin pszczelarskich.
- Ochrona polskiej ziemi.
  - ✓ Oznacza ograniczenie nabywania ziemi przez obcokrajowców po to, żeby polscy rolnicy mieli możliwość jej nabywania w pierwszej kolejności.
  - ✓ Żeby chronić polską ziemię rolną, rząd ustawą z 14 kwietnia 2016 r. wprowadził następujące warunki nabycia nieruchomości rolnych: nabywcą nieruchomości rolnych może być tylko rolnik indywidualny, który przez pięć lat mieszka w gminie, w której jest położona ta nieruchomość lub w gminie sąsiedniej i musi osobiście prowadzić gospodarstwo przez pięć lat.
  - ✓ Za rządów PiS w latach 2016–2022 z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa sprzedano cudzoziemcom tylko 48,98 ha nieruchomości rolnych.
- Zmiany w gospodarce gruntami:
  - ✓ Dotyczą określania należności czynszu dzierżawnego nieruchomości rolnych Skarbu Państwa, a także prawa nabycia przez KOWR zadłużonych gospodarstw, żeby dokonać spłaty zadłużenia i zawrzeć umowę dzierżawy tej nieruchomości z dotychczasowym właścicielem.
  - ✓ Uchwalona 13 lipca 2023 r. ustawa zawiera następujące rozwiązania:
    - Rolnik będzie mógł w zamian za spłatę zadłużenia przekazać KOWR własność swojej nieruchomości i jednocześnie dalej ją uprawiać jako dzierżawca.
    - Okres spłaty należności rolników wobec KOWR został przedłużony z 15 do 25 lat.
    - Zmienił się sposób liczenia czynszu dzierżawnego należnego KOWR, dzięki czemu gwałtowne skoki ceny pszenicy nie będą skutkowały gwałtownym wzrostem czynszu.
- Fundusz Ochrony Rolnictwa: ustawa weszła w życie 1 lipca 2023 r. Jej celem jest pomoc rolnikom, którzy ponieśli straty z powodu upadłości firm skupujących. Skarb Państwa wypłaci im zaległe należności, a potem sam będzie dochodził zwrotu poniesionych kosztów. Jest to gwarancja ochrony płatności rolnika.

STABILIZACJA CEN NA RYNKU MALIN

Za ostatni sukces uznać należy także podjęcie decyzji o uruchomieniu przez jedną ze Spółek Skarbu Państwa skupu malin w województwie lubelskim. Działania te koordynował wraz ze mną wiceminister Rafał Romanowski, a ich celem jest stabilizacja cen na rynku malin.

ROZWÓJ OZE

Konsekwentnie wprowadzamy rozwiązania mające na celu przyspieszenie rozwoju energii odnawialnej (OZE) na obszarach wiejskich, a przez to – obniżenie kosztów pozyskania energii oraz wzrost konkurencyjności polskiego rolnictwa. W tym celu procedowany jest cały pakiet zmian legislacyjnych obejmujący:

- ✓ Wprowadzenie uproszczeń dla biogazowni rolniczych, m.in. w zakresie przyspieszenia procesu inwestycyjnego, wykorzystania substratów w biogazowniach rolniczych oraz nawozowego zagospodarowania pofermentu.
- ✓ Stabilizację rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych poprzez określenie do 2025 r. podstawowych zasad realizacji narodowego Celu Wskaźnikowego, w tym wprowadzenie europejskiego standardu benzyn E-10, który zacznie obowiązywać od stycznia 2024 r.
- ✓ Reformę dla spółdzielni energetycznych.
- ✓ Regulacje i system wsparcia dla rozwoju rynku biometanu w Polsce.

POZOSTAŁE WSPIERANE DZIAŁANIA – KONTYNUACJA

Obok już wymienionych, kontynuuję wsparcie następujących działań:

- ✓ Emerytury rolnicze: są wypłacane w pełnej wysokości bez konieczności zbywania gospodarstw. Emerytura KRUS jest obecnie już na poziomie emerytur ZUS. Dla porównania należy podkreślić, że w 2015 r. wynosiła ok. 800 zł, natomiast w 2023 r. – blisko 1600 zł.
- ✓ Dalsze wsparcie dla Kół Gospodyń Wiejskich (KGW): kwoty wsparcia finansowego w 2023 r. zostały zwiększone i wynoszą 8–10 tys. zł.
- ✓ Wyrównanie płatności bezpośrednich: oznacza płatność równą średniej unijnej albo ją przekraczającą dla ponad 97 proc. gospodarstw rolnych (o wielkości do 50 ha) od kampanii 2023 r. – dzięki zwiększeniu środków na płatność redystrybucyjną o ok. 122 mln EUR.

SUKCESY NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

Oprócz wprowadzenia pakietu pomocy finansowej za mój znaczący sukces uważam działania na arenie międzynarodowej. Ich wynikiem jest zawarcie sojuszu pięciu krajów przygranicznych, w skład którego wchodzi Polska, Słowacja, Bułgaria, Rumunia i Węgry, a któremu to od momentu jego powstania, jako polski minister, nieformalnie przewodniczę.

To właśnie bezkompromisowe działania polskiego rządu doprowadziły do zauważenia problemu przez Unię Europejską i podjęcia przez nią odpowiednich działań. Udało się wprowadzić unijne ograniczenia dotyczące zakazu importu zbóż zabezpieczające nasze rynki (wstępnie do 15 września, ale mam nadzieję na wydłużenie tego terminu przez KE), a także zaczęły we właściwy sposób funkcjonować korytarze solidarnościowe. Wcześniej UE zdawała się nie dostrzegać problemów państw przygranicznych. Uważam, iż Ukrainie trzeba pomagać, ale koszty tej pomocy powinny być rozłożone na wszystkie kraje Europy, a nie tylko na kraje przyfrontowe.

W ramach działań sojuszu „pięciu” krajów przyfrontowych odbyłem szereg spotkań, które znacząco i pozytywnie wpłynęły na działania Unii Europejskiej w zakresie ochrony rynków naszych krajów. Dzięki wspólnym działaniom, KE zatwierdziła także pakiet pomocy w wysokości 100 mln EUR dla państw przyfrontowych. Chciałbym podkreślić także dobrą współpracę z komisarzem UE Januszem Wojciechowskim, który wspierał nasze działania w Komisji Europejskiej. Bardzo liczymy na dalsze wsparcie w zakresie przedłużenia terminu zakazu wpływania towarów z Ukrainy po 15 września. Merytoryczny dialog na polu działań międzynarodowych jest ogromnym sukcesem.

Warto dodać, że odbyłem także spotkania z ministrami ds. rolnictwa Litwy, Łotwy, Estonii oraz merem regionu wileńskiego. Prezentowałem też polskie stanowisko na posiedzeniach Rady AGRiFISH w Luksemburgu i w Brukseli.

STABILIZACJA RYNKU ZBÓŻ

Kluczowym działaniem moim i resortu rolnictwa było ustabilizowanie sytuacji na rynku zbóż i zachęcenie rolników do sprzedaży zboża zalegającego w magazynach. Założeniem było upłynnienie około 4 mln ton nadwyżki zboża zalegającego w spichlerzach rolników. Pomimo niskich cen skupu, ale przy oferowanych dopłatach do zbóż, cel ten został osiągnięty. Obecnie nie mamy już nadwyżek zboża. Oferowane dopłaty spowodowały, że rolnicy w ciągu czterech miesięcy pozbyli się swoich zapasów przed kolejnymi zniwami.

PROPAGOWANIE TRADYCJI I PATRIOTYZMU

Jako minister rolnictwa i rozwoju wsi bardzo cenię sobie również dziedzictwo kulturowe polskiej wsi i utożsamiam się z działaniami na rzecz propagowania patriotyzmu. Z mojej inicjatywy zorganizowane zostały:

- ✓ I Ogólnopolska Parada Kół Gospodyń Wiejskich „Kolory Polskiej Wsi” w Opocznie, która była barwnym i radosnym świętem promującym folklor i kuchnie regionalne wszystkich regionów Polski.
- ✓ Ogólnopolskie Święto Niepodległościowego Ruchu Ludowego, którego celem było podkreślenie, jak ważnym filarem walki o niepodległość Polski była polska wieś.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Planowane przeze mnie dalsze kierunki rozwoju rolnictwa odnoszą się do:

- ✓ Wprowadzania innowacyjności w rolnictwie: dotyczy to każdego etapu łańcucha dostaw – od dostawców środków do produkcji rolnej, po rolnictwo, dystrybucję, przetwórstwo, magazynowanie, handel (hurtowy, detaliczny, zagraniczny), gastronomię, aż do konsumpcji.
- ✓ Poprawy bezpieczeństwa żywnościowego: Polska zajęła 21. miejsce w Globalnym Indeksie Bezpieczeństwa Żywnościowego, w klasyfikacji generalnej obejmującej 113 krajów.
- ✓ Rozwijania współpracy z krajami UE: odbywa się to m.in. w zakresie przepływu towarów z Ukrainy (m.in. działania korytarzy solidarnościowych) oraz zacieśniania współpracy państw Trójmorza.

PRIORYTETY NA PRZYSZŁOŚĆ

Priorytety działań na przyszłość obejmują siedem kluczowych obszarów w zakresie m.in.: wspólnej polityki rolnej i współpracy międzynarodowej, konkurencyjności rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz bezpieczeństwa żywnościowego, rozwoju obszarów wiejskich, polityki społecznej, rozwoju pozarolniczych miejsc pracy, edukacji i wiedzy na obszarach wiejskich oraz zrównoważonej gospodarki ziemią i nieruchomościami rolnymi.

Podsumowując stwierdzam, że polska wieś ma szansę stać się lokomotywą wzrostu gospodarczego dla całego kraju. Silne rolnictwo w dynamicznie rozwijającej się gospodarce jest moim celem i strategią przyszłych działań.

Zwrot podatku akcyzowego

zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w II terminie składania wniosków

3 czerwca 2023 r. weszła w życie ustawa z 9 maja 2023 r. o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz.U. poz. 065), w której:

- określono dodatkowy limit zwrotu podatku zawartego w cenie oleju napędowego do produkcji świń, owiec, kóz i koni;
- podwyższono stawkę zwrotu podatku akcyzowego na wnioski składane w terminie od 1 do 31 sierpnia 2023 r. do wysokości 1,46 zł za 1 litr ON;
- wprowadzono dodatkową pomoc na obniżenie kosztów zakupu paliwa rolniczego zakupionego w okresie od 1 lutego do 31 lipca 2023 r.

W celu ułatwienia realizacji wniosków składanych przez producentów rolnych o zwrot podatku akcyzowego w II terminie składania wniosków należy przyjąć, że podstawą do wypłaty dodatkowej pomocy (0,54 zł za 1 litr ON) jest art. 3 tej ustawy, w którym jest mowa o wniosku o zwrot podatku złożonym w terminie od 1 do 31 sierpnia 2023 r., do którego dołącza się faktury VAT lub ich kopie stanowiące dowód zakupu oleju napędowego w okresie od 1 lutego do 31 lipca 2023 r. Wzór wniosku w odniesieniu do świń, owiec, kóz i koni został udostępniony na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W odniesieniu do pozostałego na II termin składania wniosków limitu do użytków rolnych i bydła, obowiązuje wzór wniosku ogłoszony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 20 grudnia 2018 r. w sprawie wzoru wniosku o zwrot

Zapisy ustawy wprowadzają dodatkową pomoc na obniżenie kosztów zakupu paliwa rolniczego nabytego w okresie od 1 lutego do 31 lipca 2023 r.

podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2466).

Oba wnioski dotyczą zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Dodatkowa pomoc (0,54 zł za 1 litr ON) związana jest ze zwrotem podatku akcyzowego i warunkami tego zwrotu określonymi w przepisach ustawy z 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 356 i 965).

W decyzji Komisji Europejskiej notyfikującej pomoc SA.107291(2023/N) Polska TCTF: Pomoc na obniżenie kosztów zakupu oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej zatwierdzona została kumulacja tej pomocy z pomocą SA 102886 – Zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego

wykorzystywanego do produkcji rolnej z uwzględnieniem stawki minimalnej określonej w Dyrektywie 2003/96/WE.

Zgodnie z art. 2 i 3 ustawy z 9 maja 2023 r. zwiększona stawka zwrotu podatku akcyzowego do wysokości 1,46 zł za 1 litr ON oraz dodatkowa pomoc w wysokości 0,54 zł za 1 litr ON dotyczy wniosków złożonych w terminie od 1 do 31 sierpnia 2023 r.:

- do limitu ilościowego (w litrach) pozostałego posiadaczom UR i producentom bydła z I terminu naboru wniosków oraz
- do dodatkowego limitu z tytułu posiadania w 2022 r. świń, owiec, kóz i koni i jest uwzględniana w decyzjach, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 356 i 965). W art. 5 ust. 2 tej ustawy określono,

że zwrot podatku przyznaje się za okres sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o zwrot podatku. A zatem do faktur dokumentujących dokonany przez posiadaczy w 2022 r. świń, owiec, kóz i koni zakup oleju napędowego w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 31 stycznia 2023 r. stosuje się stawkę zwrotu podatku akcyzowego określoną w rozporządzeniu Rady Ministrów z 20 grudnia 2022 r. w sprawie stawki zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na 1 litr ON w 2023 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2832), tj. 1,20 zł za 1 litr ON.

W decyzji wydanej po I terminie składania wniosków określona została kwota limitu na 2023 r. na powierzchnię UR i posiadane w 2022 r. bydło oraz część limitu pozostała do wykorzystania na II termin składania wniosków. Roczny

limit ustalony został na podstawie stawki zwrotu podatku na 1 litr ON, określonego przez Radę Ministrów w kwocie 1,20 zł za 1 litr ON. Do tej części limitu w II terminie składania wniosków stosowana jest podwyższona stawka zwrotu podatku i dodatkowa pomoc (łącznie 2,00 zł za 1 litr ON).

Producenci rolni posiadający w 2022 r. świnie, owce, kozy i konie po złożeniu, na wzorze wniosku ogłoszonym na stronie internetowej MRiRW, wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej zakupionego od 1 sierpnia 2022 r. do 31 lipca 2023 r. w odniesieniu do świń, owiec, kóz i koni, otrzymują dodatkowy limit zwrotu z tytułu posiadania tych zwierząt.

Przepisy wprowadzone ustawą z dnia 9 maja 2023 r. nie zwiększają liczby litrów oleju napędowego

na 1 ha powierzchni użytków rolnych i jedną dużą jednostkę przeliczeniową bydła.

Zwiększenie stawki zwrotu podatku w II terminie składania wniosków wraz z dodatkową pomocą wiąże się z ustaleniem w decyzji przyznającej dotację z tytułu zwrotu podatku w II terminie składania wniosków podwyższonej kwoty limitu dla producenta rolnego z tytułu zwiększenia na II termin składania wniosków stawki zwrotu z 1,20 zł za 1 litr ON do 1,46 zł za 1 litr ON oraz dodatkowej kwoty zwrotu 0,54 zł za 1 litr ON. O powstałą różnicę zwiększa się limit dla producenta rolnego na 2023 r.

Departament Budżetu

MRiRW

tel. 22 623 20 21

Zdjęcie: Fotolia

Biogazownie rolnicze Nowa ustawa daje nowe możliwości

Wahania cen i trudności w zapewnieniu stałych dostaw energii i gazu są jednym z głównych problemów stojących przed unijnym rynkiem energetycznym. Aktualna sytuacja międzynarodowa wyraźnie pokazała, że konieczna jest zmiana dotychczasowego patrzenia na rynek energii i paliw.

Odpowiedzią na tak zdefiniowane wyzwania jest przygotowana w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi z inicjatywy Janusza Kowalskiego – sekretarza stanu, Pełnomocnika Rządu ds. Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich, ustawa z 13 lipca 2023 r. o *ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych*, a także ich funkcjonowaniu. Przyjęty w polskim parlamencie akt ma

być impulsem do przyspieszenia zrównoważonej transformacji energetycznej obszarów wiejskich przy wykorzystaniu biogazowni rolniczych, które są sterowalnym i niezależnym od zmiennych warunków atmosferycznych odnawialnym źródłem energii.

Specustawa biogazowa opiera się na czterech głównych filarach:

- ułatwieniach w procesie inwestycyjnym;

- wykorzystaniu lokalnego potencjału biomasy;
- zagospodarowaniu produktu pofermentacyjnego;
- wprowadzeniu mechanizmów mających na celu ustabilizowanie rynku biokomponentów i biopaliw.

Głównymi adresatami ustawy są rolnicy i branża przetwórstwa rolno-spożywczego, co związane jest z przyjętym lokalnym modelem rozwoju energetyki rozproszonej, w której substraty do biogazowni rolniczej pochodzą z działalności właściciela instalacji. Ustawa zawiera precyzyjnie określony katalog dziewięciu grup podmiotów, które mogą skorzystać z zaproponowanych ułatwień.

Grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, które są zajęte pod biogazownię rolniczą i nie przekraczają 1 ha pozostają nadal gruntami rolnymi

Specustawa biogazowa dotyczy biogazowni rolniczych, które spełniają warunki podmiotowo-przedmiotowe. Założeniem ustawy jest bowiem powiązanie biogazowni rolniczej z działalnością rolniczą lub przetwórstwem rolno-spożywczym. Dlatego jako jeden z warunków wprowadzono ograniczenie miejsc, gdzie taka biogazownia rolnicza będzie mogła szybciej powstawać. Drugim ważnym celem przyjętych rozwiązań jest związanie biogazowni rolniczej ze źródłem surowca, co skutkuje koniecznością tego, aby co najmniej część substratów w niej wykorzystywanych pochodziła z miejsca lokalizacji instalacji. Lokalny charakter przyjętego modelu rozwoju biogazowni rolniczych determinuje także konieczność wskazania maksymalnej wielkości instalacji, która może być objęta ułatwieniami. Jest to biogazownia rolnicza do maksymalnie 3,5 MW zainstalowanej mocy elektrycznej, a w przypadku wytwarzania ciepła łączna moc osiągalna cieplna w skojarzeniu nie może być większa niż 10,5 MW. Roczna wydajność biogazu lub biometanu takiej biogazowni rolniczej została

przeliczona jako ekwiwalent mocy elektrycznej. Ostatnim elementem niezbędnym do skorzystania z ułatwień jest wykorzystywanie do wytwarzania biogazu wyłącznie substratów znajdujących się na liście określonej w rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu.

Specustawa biogazowa to przede wszystkim przyspieszenie i ułatwienie procesu inwestycyjnego. Długie terminy oczekiwania na decyzje administracyjne, od których zależy rozpoczęcie inwestycji biogazowej, to jedna z głównych bolączek każdego inwestora biogazowego. Dlatego w ustawie z 13 lipca 2023 r. jednoznacznie określono terminy na wydanie decyzji administracyjnych w procesie inwestycyjnym. W świetle nowych regulacji decyzja o warunkach zabudowy biogazowni rolniczej do 1 MW spełniającej warunki podmiotowo-przedmiotowe precyzyjnie określone w ustawie musi zostać wydana w terminie 65 dni od dnia złożenia wniosku, a decyzja o pozwoleniu na budowę

w terminie 45 dni. Uchybienie tym terminom skutkować będzie konsekwencjami finansowymi dla organu. Przyspieszeniu ulega także termin na wydanie decyzji o warunkach przyłączenia biogazowni rolniczej o łącznej mocy zainstalowanej do 2 MW do sieci. W tym przypadku decyzja musi zostać wydana w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku.

Dla biogazowni powyżej 1 MW przewidziano specjalną procedurę lokalizacyjną. Posłużono się przy tym modelem funkcjonującym z powodzeniem w ustawie z 5 lipca 2018 r. o *ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących*.

W specustawie biogazowej zawarto bardzo ważne ułatwienia dotyczące inwestycji dla rolników. Grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, które są zajęte pod biogazownię rolniczą i nie przekraczają 1 ha pozostają nadal gruntami rolnymi. Nie potrzeba ich przekształcać w grunty przemysłowe. To bardzo ważne ułatwienie, przede wszystkim pod względem finansowym dla rolników.

Poprzez rozwój biogazowni rolniczych polska wieś zyska przede wszystkim stabilne dostawy energii

Ułatwienia lokalizacyjne dotyczą także zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, gdy na danym terenie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 6 ust. 1 specustawy przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przewidujące możliwość lokalizacji zabudowy związanej z rolnictwem lub produkcją, lub magazynowaniem co do zasady umożliwi również lokalizację biogazowni rolniczej spełniającej warunki określone w specustawie.

Jedną z bolączek aktualnie funkcjonujących biogazowni jest konieczność każdorazowego stosowania rygorystycznych przepisów o gospodarowaniu odpadami. Specustawa biogazowa to zmienia. W świetle wprowadzonych zmian nie będzie konieczne uzyskanie decyzji o uznaniu substratu za produkt uboczny, gdy będzie on znajdował się na liście określonej w rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwego ds. rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym ds. klimatu. To z kolei zwolni podmiot ze stosowania przepisów odpadowych.

W odniesieniu do rolniczego wykorzystania pofermentu wprowadzono zasadę, że otrzymanie go z substratów określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie specustawy biogazowej nie będzie wiązało się z koniecznością uzyskania zezwolenia od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zmiany w zakresie biokomponentów i biopaliw to przede wszystkim wprowadzenie od 1 stycznia 2023 r. europejskiego standardu benzyny e10. To z kolei szansa na zagospodarowanie nadwyżek produkcyjnych ziarna zbóż, przede wszystkim kukurydzy, w wysokości ponad 500 tys. ton rocznie.

Poprzez rozwój biogazowni rolniczych polska wieś może zyskać przede wszystkim stabilne dostawy energii. Wykorzystując produkty uboczne działalności rolniczej w celu produkcji energii, obszary wiejskie mogą stać się nie tylko samowystarczalne energetycznie, ale także obniżyć koszty pozyskania energii oraz zyskać dodatkowe źródło przychodu z jej sprzedaży. Działalność biogazowni rolniczej to także produkcja pofermentu, którego nawozowe wykorzystanie może przyczynić się do ograniczenia

stosowania nawozów i środków ochrony roślin. Rolnicze wykorzystanie produktu pofermentacyjnego to, poza realnymi korzyściami ekonomicznymi dla rolników, także użyczenie gleby oraz obniżenie poziomu emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Biogazownie rolnicze stanowią domknięcie systemu gospodarowania odpadami powstającymi w polskich gospodarstwach rolnych czy zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego, tym samym przyczyniają się do zmniejszenia oddziaływania rolnictwa na środowisko, będąc także instrumentem do ograniczania uciążliwości zapachowej wynikającej ze specyfiki działalności rolniczej.

Biogazownia rolnicza to szansa dla transformacji energetycznej obszarów wiejskich. Z tym wiąże się ich rozwój, poprawa warunków prowadzenia działalności rolniczej i życia na wsi. Biogazownia rolnicza to szansa na czystsze powietrze i stabilną energię dla polskiej wsi.

**Departament Rynków Rolnych
i Transformacji Energetycznej
Obszarów Wiejskich MRiRW
tel. 22 623 18 45**

Zdjęcia: Kara.Stock.adobe.com, Fotolia

Płatność dla małych gospodarstw zamiast płatności bezpośrednich

Sprawdź, czy to się opłaca

Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami wprowadzone zostało ułatwienie dla rolników, którzy posiadają małe gospodarstwa – o powierzchni do 5 ha – i złożyli wnioski o przyznanie płatności za 2023 r.

Zgodnie z art. 147a ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, w 2023 r. rolnikowi może być przyznana płatność dla małych gospodarstw na podstawie złożonego przez rolnika żądania, jeżeli:

- we wniosku o przyznanie płatności na rok 2023 (złożonym w terminie od 15 marca do 25 lipca 2023 r.) łączna powierzchnia:
  - ✓ gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów (PWD) będących w posiadaniu tego rolnika wynosi co najmniej 1 ha oraz
  - ✓ użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika w dniu 31 maja 2023 r. wynosiła nie więcej niż 5 ha;
- w decyzji rolnika lub podmiotu, od którego rolnik nabył gospodarstwo rolne, w sprawie przyznania płatności bezpośrednich za 2022 r. powierzchnia gruntów objętych

obszarem zatwierdzonym do jednolitej płatności obszarowej (JPO) jest większa od zera.

Rolnicy ci mogą składać żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw, która to płatność zastąpi wszystkie wnioskowane płatności bezpośrednie (podstawowe wsparcie dochodów, płatność re-dystrybucyjna, płatność dla młodych rolników, wszystkie płatności związane z produkcją oraz płatności w ramach ekoschematów).

Jeżeli rolnik żądający przyznania płatności dla małych gospodarstw we wniosku o przyznanie płatności za rok 2023 ubiegał się także o przyznanie: przejściowego wsparcia krajowego (uzupełniająca płatność podstawową lub płatność do tytoniu), płatności ONW, płatności ekologicznej, płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej – wówczas poza płatnością dla małych gospodarstw może otrzymać pieniądze z tych płatności.

Stawka płatności dla małych gospodarstw wynosi równowartość kwoty 225 euro/ha.

Żeby skorzystać z takiego rozwiązania wystarczy złożyć do 31 sierpnia 2023 r. za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (aplikacja eWniosekPlus) skan oświadczenia „Żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw”. Jego wzór znajduje się na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (<https://www.gov.pl/web/arimr/platnosc-dla-malych-gospodarstw-2023>). Takie oświadczenie będzie można wycofać do 31 sierpnia br. Termin złożenia żądania przyznania płatności dla małych gospodarstw oraz termin jego wycofania nie podlegają przywróceniu.

Płatność dla małych gospodarstw przyznaje w drodze decyzji kierownik biura powiatowego ARiMR właściwego dla miejsca zamieszkania albo siedziby rolnika.

Departament Komunikacji
i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: AnimateFloraPics.Stock.adobe.com

Tematy ważne dla rolnictwa

Rada AGRIFISH w Brukseli

Odbywające się 25 lipca br. w Brukseli posiedzenie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) było poświęcone ważnym, bieżącym sprawom związanym z rolnictwem. Było to również pierwsze posiedzenie ministrów ds. rolnictwa i rybołówstwa pod przewodnictwem Hiszpanii. Polskiej delegacji przewodniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus.

Najważniejszymi tematami spotkania były: sytuacja na rynkach rolnych, projekt rozporządzenia ws. zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin, a także projekt rozporządzenia o roślinach uzyskiwanych przy użyciu niektórych nowych technik genomowych oraz o produktach spożywczych i paszowych otrzymanych z takich roślin.

■ Priorytety prezydencji hiszpańskiej

W zakresie spraw dotyczących rolnictwa priorytetami prezydencji będą m.in.: zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, wspieranie i promowanie technologii w unijnym sektorze rolno-spożywczym, w tym nowych technik

genomowych, podkreślenie znaczenia sektora rolno-spożywczego i WPR, w tym polityki jakości, oraz podnoszenie świadomości na temat możliwości oferowanych przez obszary wiejskie.

W zakresie spraw dotyczących rybołówstwa prezydencja hiszpańska przewiduje promowanie dekarbonizacji sektora rybołówstwa, wzmocnienie roli wspólnej polityki rybołówstwa oraz dążenie do usprawnienia procedury decyzyjnej w obszarze całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) i kwot.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus poinformował, że dla Polski bardzo istotna jest kwestia bezpieczeństwa żywnościowego, które należy do kluczowych

problemów związanych z agresją Rosji na Ukrainę, z którymi musi zmierzyć się UE. Minister podkreślił, że obecnie priorytetem powinno być poprawienie funkcjonowania korytarzy solidarnościowych i tranzytu produktów rolnych z Ukrainy, przede wszystkim do państw trzecich. Stwierdził, że potrzebne są inwestycje infrastrukturalne umożliwiające to przedsięwzięcie oraz mechanizmy legislacyjne.

■ Sytuacja na rynkach rolnych

Komisja Europejska przedstawiła aktualną sytuację na rynkach rolnych, podkreślając konieczność poszukiwania rozwiązań w obszarze handlu z Ukrainą, zwłaszcza w kontekście nieprzedłużenia przez Rosję czarnomorskiej inicjatywy zbożowej.

KE zwróciła też uwagę, że wartość importu z Ukrainy do UE wzrosła z 7 mld euro w 2021 r. do 13 mld euro w 2022 r., a większość trafiła do pięciu państw członkowskich graniczących z Ukrainą. Komisja zadeklarowała monitorowanie

sytuacji w kontekście zakazów importu, gdyż decyzja w tej sprawie powinna uwzględniać sytuację we wrześniu, ze względu na pełniejszy jej obraz.

Minister Robert Telus, w imieniu pięciu krajów przygranicznych (Polski, Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier), przedstawił wspólne stanowisko przyjęte podczas spotkania 19 lipca 2023 r. w Warszawie. Zawiera ono postulat przedłużenia, przynajmniej do końca roku, tzw. środków zapobiegawczych wprowadzonych przez Komisję Europejską w imporcie ukraińskiej pszenicy, kukurydzy, rzepaku i nasion słonecznika.

– *Uważamy ponadto, że katalog produktów podlegających środkom zapobiegawczym powinien pozostać otwarty, aby dać możliwość skutecznej reakcji na podobne problemy w sektorach innych niż zboża i nasiona oleiste* – dodał minister.

Minister podkreślił, że nasze działania podejmowane w obronie interesów rolników z krajów przygranicznych nie są skierowane przeciw nikomu. – *Są apelem o refleksję i o potrzebne decyzje KE. Nawet jeśli wojna skończyłaby się dziś, z produktami ukraińskimi zostaniemy. Musimy zbudować narzędzia na przyszłość, które będą służyć zarówno Ukrainie, jak i państwom członkowskim* – wyjaśnił.

Szef resortu rolnictwa odniósł się także do trudnej sytuacji na rynkach zbóż, owoców miękkich i mleka w Polsce. Dodał, że ceny na rynku zbóż wciąż spadają, a sytuację dodatkowo komplikuje niepewność dalszego funkcjonowania korytarza zbożowego na Morzu Czarnym.

Minister Telus zwrócił uwagę na fakt, że wprowadzenie ograniczeń w przywozie produktów rolnych z Ukrainy skutkowało zwiększeniem tranzytu przez Polskę ukraińskiej pszenicy i kukurydzy. – *O ile w marcu 2023 r. tranzyt tych produktów*

wynosił łącznie prawie 122 tys. ton miesięcznie, to w czerwcu wzrósł do prawie 262 tys. ton – poinformował szef polskiej delegacji.

■ **Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin**

Ministrowie wymienili poglądy nt. analizy KE, będącej uzupełnieniem oceny wpływu skutków projektu rozporządzenia ws. zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin. Podczas dyskusji większość państw członkowskich negatywnie odniosła się do przedstawionych wyników prac.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus poinformował, że Polska dostrzega potrzebę ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Decyzje w tym zakresie powinny być jednak podejmowane w sposób odpowiedzialny, w oparciu o rzetelne dane i analizy. Minister podkreślił, że sprawą priorytetową powinno być dla nas zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego obywateli Unii Europejskiej.

Szef polskiego resortu rolnictwa stwierdził, że musimy mieć na uwadze skutki ekonomiczne wprowadzanych zmian dla samych rolników. Wojna w Ukrainie spowodowała istotne pogorszenie warunków produkcji rolnej, uderzając w jej opłacalność. – *Wszelkie ograniczenia i nowe obowiązki nakładane na rolnictwo powinny być wprowadzane z dużą ostrożnością* – zaznaczył minister.

Minister Telus podkreślił, że zaprezentowana uzupełniona ocena wpływu dla projektowanego rozporządzenia nie spełnia w pełni oczekiwań Polski. – *Brak jest jednoznacznych, ilościowych odpowiedzi na szereg zagadnień ujętych w decyzji Rady. Niezbędne jest poddanie przedstawionego dokumentu dalszej szczegółowej ocenie w ramach prac grupy roboczej Rady. Ocena taka powinna być punktem wyjścia do*

dalszych prac nad projektowanym rozporządzeniem – dodał.

Minister Robert Telus powiedział również, że nie można nakładać na państwa członkowskie obowiązkowych celów redukcyjnych dotyczących środków ochrony roślin opartych na wyliczeniach statystycznych. – *Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wniesienia wkładu w osiąganie unijnych celów z uwzględnieniem: lokalnej specyfiki, struktury upraw, poziomu zużycia środków ochrony roślin, presji ze strony chorób i szkodników oraz dostępności rozwiązań alternatywnych. Nie może to jednak przybierać formy prawnie wiążących arbitralnie ustalanych celów* – wyjaśnił minister.

Szef polskiego resortu rolnictwa podkreślił, że zgodnie ze Strategią „Od pola do stołu” cele redukcyjne mogą być ustalane na poziomie całej Unii Europejskiej, a nie poszczególnych państw członkowskich. Dodał, że ich realizacja musi być poprzedzona dostarczeniem rolnikom odpowiednio skutecznych, alternatywnych rozwiązań.

Minister stwierdził też, że decyzja o wyznaczeniu obszarów wrażliwych oraz wprowadzanych na nich ograniczeniach dotyczących produkcji rolnej, powinna należeć do państw członkowskich.

■ **Nowe techniki genomowe**

Komisja Europejska zaprezentowała nowy projekt rozporządzenia ws. roślin uzyskanych za pomocą niektórych nowych technik genomowych oraz produktów żywnościowych i paszowych. Państwa członkowskie wyraziły gotowość do dalszych prac na rzecz postępów w tym obszarze. Niektóre z nich z zadowoleniem przyjęły propozycję, a niektóre podkreśliły swój negatywny stosunek do GMO i konieczność dokonania ostrożnego i jasnego rozdziału nowych technik genomowych od GMO.

Polska delegacja zwróciła uwagę, że warunkiem nadrzędnym jest bezpieczeństwo produktów nowych technik genomowych dla konsumentów i środowiska. Strona polska podkreśliła, że z dużą uwagą będziemy śledzić prace nad projektem rozporządzenia i szczegółowo analizować każdy jego zapis. Poinformowała, że ważne jest, aby nowe przepisy były jasne i przejrzyste dla wszystkich zainteresowanych stron oraz stanowiły mocną podstawę do pracy organów odpowiedzialnych za prowadzenie urzędowej kontroli.

Zdaniem przedstawicieli Polski propozycja nowych przepisów wymaga teraz przeprowadzenia

analizy w kraju. Dokonując oceny tej propozycji, zwrócimy szczególną uwagę na ocenę wpływu patentów, stosowanych dla roślin uzyskanych dzięki nowym technikom genomowym, na prace hodowlane, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach nasiennych.

■ Spotkania na marginesie posiedzenia Rady

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus oraz ministrowie Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier spotkali się z komisarzem UE ds. rolnictwa Januszem Wojciechowskim. Tematem rozmowy była sytuacja na rynkach rolnych i sprawa przedłużenia

środków zapobiegawczych w imporcie wybranych produktów rolnych z Ukrainy po 15 września 2023 r.

Szef resortu rolnictwa Robert Telus uczestniczył również w spotkaniu w związku z przejęciem przez Czechy prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej – GV4. Podczas rozmów minister Telus stwierdził, że idziemy w dobrym kierunku, żeby przedłużyć zakaz importu zbóż po 15 września.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: KE

Z unijnym komisarzem ds. handlu o imporcie z Ukrainy

– *Działania podejmowane przez nieformalną koalicję pięciu państw przyfrontowych w obronie interesów rolników z krajów Unii Europejskiej nie są skierowane przeciw nikomu. Są apelem o refleksję i o właściwe, bardzo potrzebne, decyzje ze strony Komisji Europejskiej* – podkreślał minister Robert Telus podczas rozmowy z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej, komisarzem ds. handlu Valdisem Dombrovskim.

Polski minister rolnictwa oraz unijny komisarz rozmawiali 24 lipca br. o obecnych i przyszłych działaniach KE oraz państw członkowskich, mających na celu ochronę przed nadmiernym importem wybranych produktów rolnych z Ukrainy. Spotkanie odbyło się w formule online.

■ Unijne wyzwania w obliczu wojny w Ukrainie

Minister Robert Telus podkreślił konieczność wsparcia Ukrainy w jej walce z rosyjską agresją. Zwrócił uwagę na potrzebę usprawnienia tranzytu produktów z Ukrainy przez terytorium przyfrontowych państw członkowskich UE do pozostałych krajów UE i krajów trzecich. Minister zaznaczył, że Korytarze Solidarnościowe nie mogą polegać tylko na ułatwieniu

W czasie rozmowy z komisarzem Valdisem Dombrovskim, minister Robert Telus zwrócił uwagę na potrzebę usprawnienia tranzytu produktów z Ukrainy przez terytorium przyfrontowych państw członkowskich UE

przekroczenia przez towary granicy z UE. Zaapelował o wsparcie Komisji Europejskiej w rozbudowie koniecznej infrastruktury służącej przewiezieniu tych towarów do innych krajów UE oraz poza UE.

– Dzisiaj Unia Europejska stoi przed bardzo ważnym momentem. Zwiększony napływ produktów ukraińskich jeszcze długo pozostanie elementem sytuacji rynkowej. Konieczne są odpowiednie narzędzia prawne i infrastrukturalne, aby skutecznie sobie z nim radzić. Jeśli ich zabraknie, to będziemy mieć problem non stop – powiedział minister Telus.

■ Stanowisko krajów przyfrontowych

Minister Robert Telus poinformował komisarza o wspólnym stanowisku ministrów rolnictwa nieformalnej

koalicji krajów przyfrontowych w sprawie konieczności przedłużenia po 15 września środków zapobiegawczych (tj. zakazu importu do pięciu krajów przyfrontowych) na ukraińską kukurydzę, pszenicę, rzepak i słonecznik.

– Zależy nam również na tym, aby zakres towarowy środków zapobiegawczych miał charakter elastyczny i mógł podlegać modyfikacjom w porozumieniu z Komisją Europejską. W krajach przyfrontowych problemy powodowane przez import z Ukrainy nie są takie same i mogą występować w różnych sektorach – przekazał minister Telus.

Minister Telus przekazał komisarzowi Dombrowskiemu również informację o trudnej sytuacji na rynku owoców miękkich w Polsce i zaapelował do komisarza o pozytywne

rozpatrzenie polskiego wniosku o objęcie mrożonych malin i truskawek środkami zapobiegawczymi.

■ Stanowisko Komisji Europejskiej

Komisarz Dombrowski przekazał, że Komisja jest otwarta na dalszy dialog i prace na rzecz usprawnienia tranzytu i Korytarzy Solidarnościowych. Zaproponował również pogłębioną dyskusję na poziomie ekspertów o sytuacji w sektorze owoców miękkich i ewentualnych innych sektorach oraz na temat możliwych do wdrożenia rozwiązań.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Polsko-czeskie konsultacje międzyrządowe

Bieżąca, trudna sytuacja rynkowa, zastrzeżenia wobec celów redukcyjnych środków ochrony roślin oraz współpraca w zakresie dobrostanu zwierząt – to tematy rozmów polsko-czeskich z udziałem ministra rolnictwa i rozwoju wsi Roberta Telusa oraz ministra rolnictwa Republiki Czeskiej Marka Věbornego. Spotkanie było częścią polsko-czeskich konsultacji międzyrządowych, które odbyły się 20 lipca br. w Katowicach pod przewodnictwem premierów obu krajów.

Spotkanie służyło zacieśnieniu współpracy polsko-czeskiej i omówieniu ważnych tematów z zakresu rolnictwa oraz bieżącej agendy UE.

■ Rozmowy o trudnej sytuacji rynkowej

Minister Telus podkreślił w czasie spotkania, że problem z nadmiernym importem produktów rolnych z Ukrainy prędkiej czy później dotknie również inne kraje. Dlatego potrzebna jest solidarność europejska i wzmocniony dialog krajów naszej części Europy. Polski minister zachęcał ministra rolnictwa Republiki Czeskiej do dołączenia do prac tzw. koalicji krajów przyfrontowych, czyli piątki krajów, które wspólnie

zabiegają o interesy naszych rolników wobec Komisji Europejskiej.

– Z uwagi na skalę problemu Polska i kraje regionu uważają, że środki zapobiegawcze, które mają obowiązywać tylko do 15 września 2023 r., powinny zostać przedłużone do końca roku – zaznaczył szef polskiego resortu rolnictwa.

Ponadto minister Telus podkreślił, że trzeba naciskać na kraje UE i na Komisję Europejską, aby wypracowane zostały skuteczne, elastyczne narzędzia do usprawnienia tranzytu drogą lądową i uszczelniania korytarzy solidarnościowych.

– Już dziś musimy rozmawiać nie tylko o rozwiązaniu obecnej trudnej sytuacji, ale o wypracowaniu

długoterminowych narzędzi i mechanizmów, które zapewnią uczciwe warunki konkurencji dla rolników z krajów naszego regionu. Musimy rozpocząć dyskusję na temat tego, co oznacza przyszłe członkostwo Ukrainy w UE dla naszych rolników, którym przyjdzie konkurować z krajem o tak ogromnym potencjale rolniczym – powiedział minister Telus.

■ Zastrzeżenia wobec celów redukcyjnych środków ochrony roślin

Kolejnym tematem rozmów był projekt rozporządzenia w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin. Ministrowie podkreślili, że Polska i Republika

Polsko-czeskim konsultacjom międzyrządowym przewodniczyli premierzy obu krajów

Czeska wyrażają podobne zastrzeżenia wobec projektu. – *Powinniśmy dążyć do wypracowywania wspólnego stanowiska do prezentowania w ramach prac na poziomie Rady – podkreślił minister Telus.*

Polska nie może zaakceptować przeniesienia na poziom państw członkowskich 50 proc. celów redukcyjnych stosowania środków ochrony roślin i ryzyka związanego z ich użyciem, ujętych w Strategii „Od pola do stołu”. Mamy także zastrzeżenia wobec projektu dotyczące całkowitego zakazu stosowania środków ochrony roślin na obszarach wrażliwych czy obowiązkowego doradztwa.

■ Współpraca w zakresie dobrostanu zwierząt

Ministrowie rozmawiali ponadto o rewizji legislacji w zakresie dobrostanu zwierząt. Zgodzili się, że w obecnej sytuacji ekonomicznej zmiany legislacyjne w tym zakresie należy wprowadzać stopniowo i rozważnie. Potrzebne są odpowiednio długie okresy przejściowe. To pozwoli na dostosowanie produkcji zwierzęcej w państwach członkowskich UE do nowych wymagań i na uwzględnienie różnorodności uwarunkowań geograficznych i systemów produkcji zwierzęcej w UE. – *Polska domaga się objęcia towarów importowanych*

takimi wymaganiami w zakresie dobrostanu, jakimi obarczona jest produkcja zwierzęca w Unii Europejskiej – zaznaczył minister Robert Telus.

Podsumowując rozmowy ministrowie podkreślili, że w obecnej sytuacji politycznej kluczowa jest jedność i solidarność wobec wspólnych zagrożeń i problemów. Zadeklarowali gotowość do współpracy na forum UE w interesie rolników obu krajów.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Zakaz importu zbóż z Ukrainy Stanowisko krajów przyfrontowych

– *Rosyjska agresja na Ukrainę spowodowała destabilizację rynków rolnych w krajach przyfrontowych – poinformował minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus po rozmowach z przedstawicielami pięciu krajów przyfrontowych, najbardziej dotkniętych problemem zakłóceń na rynkach rolnych w związku z nadmiernym importem produktów rolnych z Ukrainy. – Musimy zabezpieczyć interesy tych, którzy produkują żywność w naszych krajach – mówili wszyscy uczestnicy spotkania.*

– *Stoimy teraz przed kolejnymi dylematami. Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej mamy otworzyć granice dla produktów z Ukrainy 15 września. Nie otworzymy tej*

granicy. Jeśli Komisja Europejska nie przedłuży zakazu – zrobimy to sami. Deklaruję to już teraz – powiedział premier Mateusz Morawiecki.

Spotkanie zostało zorganizowane 19 lipca br. z inicjatywy i na zaproszenie ministra rolnictwa i rozwoju wsi Roberta Telusa. Udział w nim wzięli: minister rolnictwa

Węgier István Nagy, minister rolnictwa i rozwoju wsi Słowacji Jozef Bírész, minister rolnictwa i rozwoju wsi Rumunii Florin-Ionuț Barbu oraz minister rolnictwa Bułgarii Kiril Wytew. W spotkaniu uczestniczył premier Mateusz Morawiecki.

■ Wspólne stanowisko

– Przygotowaliśmy nasze wspólne stanowisko. Zawiera ono przede wszystkim postulat przedłużenia zakazu wwozu czterech zbóż z Ukrainy do naszych krajów. Jest w nim też nasza wspólna deklaracja, że jesteśmy bardzo otwarci na dalsze wspieranie tranzytu ukraińskich produktów rolno-spożywczych – podkreślił polski minister rolnictwa.

Obecni na spotkaniu ministrowie podpisali wspólne stanowisko w sprawie konieczności przedłużenia środków zapobiegawczych w imporcie pszenicy, kukurydzy, rzepaku i nasion słonecznika pochodzących z Ukrainy po 15 września 2023 r.

– Z perspektywy sektora rolnego wojna w Ukrainie wywołuje coraz poważniejsze reperkusje na rynku rolnym. Rząd PiS przyjął zasadę: nie mogą one być destrukcyjne dla polskiego rolnictwa. Takie czynniki muszą być zlikwidowane lub zmienione. Dlatego zamknęliśmy granice dla produktów z UA, gdy dochodziło

do zalewu nimi i destabilizacji rynku rolnego – mówił premier Mateusz Morawiecki.

Robert Telus podkreślił, że koalicja „piątki” nie jest skierowana przeciwko Ukrainie. Zależy nam na wypracowaniu długofalowych rozwiązań z korzyścią dla obu stron.

– Zakaz wwozu czterech zbóż przyniósł nieoczekiwanie dobry efekt – duży wzrost tranzytu zbóż. W styczniu 2023 r. tranzyt przez Polskę pszenicy i kukurydzy łącznie wynosił 114 tys. ton, w marcu 120 tys. ton, a w czerwcu już 260 tys. ton – poinformował Robert Telus.

■ Sytuacja na rynkach rolnych

Spotkanie w Warszawie było kontynuacją wielomiesięcznej intensywnej współpracy pięciu krajów przyfrontowych, które pod nieformalnym przywództwem Polski wspólnie zabiegają o interesy naszych rolników wobec Komisji Europejskiej oraz okazją do rozmów o konieczności zapewnienia rolnikom z naszych krajów uczciwych warunków konkurencji w kontekście perspektywy akcesji Mołdawii i Ukrainy do UE.

Uczestnicy spotkania podkreślali również, że ogromny wzrost importu zbóż i nasion oleistych do krajów przyfrontowych doprowadził do

poważnych zaburzeń rynkowych. To spowodowało wymierne straty rolników, nienotowane dotychczas trudności logistyczne i infrastrukturalne oraz niepokoje społeczne. – Musimy reagować na te problemy, wspólnie pracować nad złagodzeniem zakłóceń na rynkach rolnych naszych krajów, usprawnieniem tranzytu produktów ukraińskich na rynki krajów trzecich, sposobami ulepszenia transportu lądowego. To kwestia przyszłości sektorów rolnych w naszych krajach i bezpieczeństwa żywnościowego – podkreślił minister Robert Telus.

– Rozwiązanie pojawiających się problemów na rynkach krajów członkowskich UE nie powinno się sprowadzać wyłącznie do przedłużenia środków zapobiegawczych na cztery zboża po 15 września 2023 r. Potrzebne są kompleksowe rozwiązania, korzystne dla wszystkich – wskazał polski minister.

■ Działania długofalowe

Minister Robert Telus zaznaczył, że priorytetem naszych pięciu krajów jest wypracowanie systemowych, długofalowych mechanizmów, dzięki którym będą zapewnione uczciwe warunki konkurencji dla rolników z państw członkowskich UE i z krajów kandydujących.

– Biorąc pod uwagę perspektywę akcesji Ukrainy i Mołdawii do UE należałoby powrócić do rozmów w sprawie stopniowego pogłębienia liberalizacji cel wynikającej z umów o wolnym handlu UE-Ukraina i UE-Mołdawia na zasadzie wzajemności. Takie porozumienia służyłyby dalszemu zbliżaniu gospodarek ukraińskiej i mołdawskiej do wspólnego rynku UE i przyczyniłyby się do większej równowagi w relacjach handlowych – zaznaczył minister Telus.

– Jeśli pojawią się sygnały destabilizacji na innych rynkach rolnych – zrobimy to samo w stosunku do innych produktów. Będą zakazy wwozu produktów i rekompensaty dla rolników. Nigdy nie zostawiamy

Obecni na spotkaniu ministrowie podpisali wspólne stanowisko w sprawie konieczności przedłużenia środków zapobiegawczych w imporcie pszenicy, kukurydzy, rzepaku i nasion słonecznika pochodzących z Ukrainy po 15 września 2023 r.

rolników samych sobie i tak będzie także tym razem – w stosunku np. do rynku owoców. Będziemy chronić tak samo inne rynki. To nie jest przeciwko Ukrainie, ale „dla” polskich rolników, których chronimy – podkreślił premier Morawiecki.

■ Solidarność krajów regionu

Wszyscy ministrowie zgodnie podkreślali, że w obecnej trudnej sytuacji geopolitycznej kluczowa jest jedność i solidarność krajów europejskich wobec wspólnych wyzwań i zagrożeń.

– Chcemy rozmawiać o problemach i możliwych rozwiązaniach. Nasze działania w obronie interesów rolników z krajów UE nie są skierowane przeciw nikomu. Są apelem o refleksję i o właściwe, bardzo potrzebne decyzje ze strony Komisji Europejskiej – podkreślił minister Telus.

– Dopóki osobno zgłaszaliśmy problemy w naszych państwach, nie było reakcji KE. Nasz głos został usłyszany dopiero po stworzeniu koalicji. Dziękuję za to mojemu polskiemu koledze, ministrowi Robertowi

Telusowi. Tylko wspólne, solidarne podejście jest skuteczne. Musieliśmy to zrobić, żeby ochronić naszych rolników i naszą gospodarkę. Podjęliśmy decyzję o dalszej współpracy koalicji. Jeśli UE nie przedłuży zakazu po 15 września, Węgry wprowadzą swoje narzędzia do ochrony rolników – zaznaczył minister rolnictwa Węgier István Nagy.

– Dziękuję ministrowi za zarządzanie pracami koalicji. Polska jest liderem w tych dyskusjach. Nasze spotkanie uważam za przejaw solidarności z Ukrainą. My naprawdę chcemy pomóc Ukrainie. Nasze państwa pomagają najbardziej spośród państw UE. Zrobimy wszystko, żeby korytarze solidarnościowe jak najmniej obciążały państwa, przez które przebiegają. Nie możemy dopuścić do zniszczenia gospodarek narodowych. Musimy zabezpieczyć rolników, bo oni zapewniają bezpieczeństwo żywnościowe w swoich krajach – mówił minister rolnictwa i rozwoju wsi Słowacji Jozef Bireš.

– Cieszę się, że wspólnie znaleźliśmy podejście pozwalające na

rozwiązanie problemów rolnictwa w naszych państwach. Jesteśmy zjednoczeni, żeby dalej wspierać Ukrainę w obszarze ułatwienia tranzytu na dalsze rynki zbytu. Jesteśmy częścią UE. Rolnicy w Rumunii także ucierpieli z powodu wojny. Przedstawimy na AGRIFISH i wobec KE nasze wspólne stanowisko. Chcemy powiększyć listę produktów z Ukrainy objętych zakazami wwozu. Jesteśmy zobowiązani do wsparcia tych, którzy produkują żywność – zaznaczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Rumunii Florin-Ionuț Barbu.

– Dziękuję za spotkanie i możliwość stworzenia wspólnego stanowiska. Dziękuję ministrom ds. rolnictwa z krajów „piątki” za to, że jesteście jednością. Dzięki tej koalicji nasz głos jest słyszalny w Unii Europejskiej – podsumował minister Robert Telus.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Wspólne działania przyfrontowej „piątki” w związku z sytuacją kryzysową na rynkach rolnych

Nadal intensywnie współpracuje nieformalna koalicja pięciu krajów najbardziej dotkniętych problemem nadmiernego importu produktów rolnych z Ukrainy, tzw. krajów przyfrontowych: Polski, Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier. Koalicja została zbudowana wiosną tego roku z inicjatywy Polski. Celem działań jest wspólne występowanie do Komisji Europejskiej i zabieganie jednym głosem o interesy rolników z krajów „piątki”.

Dzięki wspólnym wysiłkom krajów „piątki”, pod przewodnictwem Polski, Komisja Europejska podjęła działania na rzecz zniwelowania negatywnych skutków nadmiernego

importu produktów rolnych z Ukrainy. Efektami tych działań są:

- wprowadzenie przez KE czasowego (do 5 czerwca 2023 r.) zakazu importu czterech produktów rolnych: pszenicy, kukurydzy, rzepaku, słonecznika z Ukrainy na terytorium Polski, Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier; tranzyt pozostał dozwolony;
- przedłużenie przez KE czasowego (do 15 września 2023 r.) zakazu importu czterech produktów rolnych: pszenicy, kukurydzy, rzepaku, słonecznika z Ukrainy na terytorium Polski, Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier; usunięto również niekorzystny

dla Polski zapis o możliwości realizacji umów sprzed 2 maja 2023 r.;

- 100 mln euro wsparcia (druga transza pomocy) dla rolników z pięciu krajów przyfrontowych, w tym dla Polski 39,33 mln euro.

Minister Robert Telus prowadzi intensywne rozmowy z ministrami ds. rolnictwa państw członkowskich. Podczas tych spotkań prezentuje skalę problemu i konieczność podjęcia działań na forum UE.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Rozmowy polsko-łotewskie

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus 7 lipca 2023 r. w Warszawie spotkał się z ministrem rolnictwa Łotwy Didzisem Šmitsem. Rozmowy dotyczyły działań do podjęcia w związku z zakłóceniami na rynkach rolnych spowodowanymi agresją Rosji na Ukrainę i nadmiernym importem produktów rolnych z Ukrainy.

Ministrowie stwierdzili, że kluczowe jest rozwiązanie obecnej, trudnej sytuacji i usprawnienie tranzytu dla produktów z Ukrainy. Konieczne są inwestycje w infrastrukturę drogową i kolejową oraz lepsze wykorzystanie przepustowości portów.

Wobec przyszłej akcesji Ukrainy do Unii Europejskiej najważniejsze jest wypracowanie systemowych rozwiązań i skutecznych narzędzi, aby zapewnić uczciwe warunki konkurencji i bezpieczeństwa

Rozmowy ministra Roberta Telusa z ministrem Didzisem Šmitsem dotyczyły działań do podjęcia w związku z zakłóceniami na rynkach rolnych spowodowanymi nadmiernym importem produktów rolnych z Ukrainy

żywnościowe. – *Problemem z importem rolno-spożywczym z Ukrainy jest bardziej złożony, a jego rozwiązanie nie sprowadza się do przedłużenia środków zapobiegawczych na cztery zboża po 15 września*

2023 r. *Potrzebna jest prawdziwa solidarność europejska, współpraca i wypracowanie długofalowych narzędzi na poziomie UE, aby rolnicy z krajów naszego regionu mogli konkurować na uczciwych zasadach z producentami z Ukrainy – podkreślił minister Robert Telus.*

Łotwa wyraziła zainteresowanie współpracą inwestycyjną z Polską w sektorze przetwórstwa mleka i zbóż. – *Polska jest naturalnym partnerem dla krajów bałtyckich i liczymy na wspólne przedsięwzięcia, z korzyścią dla naszych firm i naszych krajów – zapewnił minister Didzis Šmits.*

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Spotkanie z delegacją GACC

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus oraz sekretarz stanu Ryszard Bartosik 21 czerwca 2023 r. spotkali się z delegacją Generalnej Administracji Celnej Chin (GACC) pod przewodnictwem ministra Yu Jianhua. Było to pierwsze spotkanie od 2018 r. i miało przełomowy charakter. Strona polska osiągnęła postęp w procedurach warunkujących otwarcie rynku chińskiego dla kolejnych kategorii polskiej żywności. Strony podpisały również liczne dokumenty dwustronne.

Generalna Administracja Celna Chin (GACC) to instytucja odpowiedzialna za dopuszczenie importowanej żywności do rynku chińskiego. W wyniku spotkania strona polska osiągnęła postęp w procedurach warunkujących otwarcie rynku

chińskiego dla kolejnych kategorii polskiej żywności.

■ Stanowisko strony polskiej

Minister Telus podkreślił, że tylko znaczące poszerzenie dostępu polskiej żywności do rynku chińskiego

może przynieść skutek w postaci równoważenia wyników polsko-chińskiej wymiany handlowej produktami rolno-spożywczymi.

– *Zniesienie zakazu importu polskiej wołowiny traktujemy jako nowe otwarcie w sprawie sprzedaży polskiego mięsa. Liczymy na sprawnny przebieg dalszych procedur koniecznych do rozpoczęcia wysyłek mięsa wołowego z Polski do Chin – powiedział szef polskiego resortu rolnictwa.*

Minister Telus wyraził także oczekiwanie wznowienia eksportu mięsa drobiowego i wieprzowego, zgodnie z zasadami regionalizacji Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt.

W trakcie spotkania minister Generalnej Administracji Celnej ChRL Yu Jianhua oraz minister Robert Telus podpisali dokumenty regulujące warunki eksportu kolejnych grup polskich produktów na rynek chiński

– *Chcielibyśmy wrócić do sytuacji, kiedy eksport wieprzowiny i mięsa drobiowego stanowił znaczącą pozycję w polskim eksporcie rolno-spożywczym do ChRL – zaznaczył szef polskiego resortu rolnictwa.*

Polski minister wspominał również o zainteresowaniu eksportem do Chin przetworzonych termicznie produktów wieprzowych i drobiowych. Wskazał ponadto na gotowość do efektywnej współpracy, mającej na celu szybkie zakończenie pozostałych prowadzonych obecnie uzgodnień dostępowych, m.in.

dotyczących produktów rybostwstwa, fasoli i miodu.

■ Stanowisko strony chińskiej

Minister Yu Jianhua potwierdził zainteresowanie intensyfikacją współpracy handlowej. Zadeklarował także większe otwarcie ChRL na wysokiej jakości produkty rolno-spożywcze z Polski, w tym sprawne zakończenie procedury dostępowej dla wołowiny.

■ Podpisane porozumienia dwustronne

W trakcie spotkania strony podpisały dokumenty regulujące

warunki eksportu kolejnych grup polskich produktów na rynek chiński: protokół dotyczący mięsa wołowego, memorandum o porozumieniu w sprawie zapobiegania i zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (BSE), a także protokoły określające warunki eksportu owoców borówki oraz karm dla zwierząt domowych.

Podpisanie protokołów nie jest równoznaczne z zakończeniem procedur i otwarciem rynku ChRL, ale stanowi bardzo ważny krok w tym kierunku.

■ Wymiana handlowa artykułami rolno-spożywczymi z Chinami

Chiny są jednym z głównych polskich partnerów w handlu rolno-spożywczym oraz rynkiem cieszącym się niezmiennie dużym zainteresowaniem polskich podmiotów. W 2022 r. nasz eksport do tego kraju osiągnął wielkość 188,6 mln euro. Od kilku lat do ChRL trafia przede wszystkim polskie mleko i produkty mleczne.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Wizyta w Królestwie Arabii Saudyjskiej

Podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora 11–12 czerwca 2023 r. uczestniczył w IV posiedzeniu polsko-saudyjskiej komisji wspólnej oraz polsko-saudyjskim forum biznesu w Królestwie Arabii Saudyjskiej (KAS). Odbił także spotkania z przedstawicielami kierownictwa saudyjskich resortów handlu oraz środowiska, wody i rolnictwa. Podczas rozmów w Rijadzie polskiej delegacji towarzyszyli Główny Lekarz Weterynarii oraz zastępca dyrektora Departamentu Wsparcia Eksportu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Podczas rozmów z partnerami saudyjskimi podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora podkreślał potencjał polskiego sektora rolno-spożywczego

jako solidnego i wiarygodnego dostawcy żywności do KAS. Na posiedzeniu komisji wspólnej szczególnie zwrócono uwagę na perspektywiczny charakter

polsko-saudyjskiej współpracy rolniczej.

Strona polska zaznaczyła, że zależy jej na zwiększeniu eksportu rolnego do KAS. Minister Handlu

Uczestnicy IV posiedzenia polsko-saudyjskiej komisji wspólnej oraz polsko-saudyjskiego forum biznesu w Królestwie Arabii Saudyjskiej

KAS zwrócił uwagę, że kraj ten importuje zboże z Australii, natomiast nie wyklucza możliwości dywersyfikacji tego importu.

■ Gotowość Polski do zwiększenia eksportu

Wiceminister Krzysztof Cieciora podkreślił, że Polska jest znaczącym producentem i eksporterem towarów rolnych, w tym drobiu, mleka i wołowiny. Dodał, że jesteśmy gotowi do zwiększenia wartości i wolumenu eksportu rolnego na rynek saudyjski, który jest dla nas bardzo ważny.

Podsekretarz stanu zapowiedział, że polskie firmy zaprezentują konkretną ofertę podczas targów Foodex Saudi organizowanych w Rijadzie we wrześniu tego roku.

■ Współpraca instytutów badawczych

Wiceminister Cieciora zadeklarował też gotowość instytutów badawczych nadzorowanych przez MRiRW do współpracy z saudyjskimi partnerami. W związku z zainteresowaniem strony saudyjskiej,

potwierdził gotowość strony polskiej do dzielenia się wiedzą w obszarach pszczelarstwa, rolnictwa ekologicznego i rozwoju obszarów wiejskich.

■ Stanowisko strony saudyjskiej

Ważnym punktem wizyty było spotkanie wiceministra Cieciora z wiceministrem środowiska, wody i rolnictwa KAS. Rozmówcy potwierdzili zainteresowanie zacieśnieniem współpracy w sprawach rolnych ze szczególnym naciskiem na rozwój handlu, ale też wymianę wiedzy i doświadczeń.

Wiceminister wody, środowiska i rolnictwa KAS stwierdził, że kraj ten jest zmuszony importować większość towarów rolnych, a Polska jest jednym z dostawców tego asortymentu do KAS. Szczególne perspektywy rozwoju importu z polskimi partnerami strona saudyjska dostrzega w sektorze pszenicy i jęczmienia, mięsa czerwonego, czy też owoców. KAS jest natomiast zainteresowane eksportem

do Polski daktyli i produktów rybołówstwa.

Wiceministrowie zgodzili się, że impulsem do pogłębienia współpracy będzie podpisanie negocjowanego obecnie memorandum o porozumieniu dotyczącego współpracy rolniczej. Wiceminister Cieciora zaprosił swojego rozmówcę do złożenia wizyty w Polsce w celu zapoznania się z osiągnięciami i nowoczesnymi rozwiązaniami stosowanymi w polskim rolnictwie.

■ Polski eksport rolno-spożywczy do KAS

W 2022 r. wartość eksportu towarów rolno-spożywczych do KAS wyniosła 520,7 mln euro. Głównymi towarami eksportowanymi do KAS w 2022 r. były: wyroby tytoniowe, chleb, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, pszenica i meslin, przetwory spożywcze oraz sery i twarogi.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

KPO – zakończyły się trzy nabory wniosków

Na przełomie czerwca i lipca 2023 r. zakończyły się trzy nabory wniosków o objęcie wsparciem w ramach inwestycji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Nabory te dotyczyły wsparcia: budowy i modernizacji centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych oraz rolniczych rynków hurtowych, budowy i wyposażenia silosów oraz działalności organizacji zajmujących się redystrybucją żywności na cele społeczne.

Nabory te odbyły się w ramach inwestycji KPO A1.4.1., czyli *Inwestycji na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu*.

■ Wsparcie budowy centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych i rynków hurtowych

W ramach części nr 2 inwestycji A1.4.1. KPO *Wsparcie w zakresie przechowywania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury oraz artykułów rolno-spożywczych* przez miesiąc do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) wpłynęły 703 wnioski na kwotę 3756,2 mln zł¹. Nabór trwał od 1 do 30 czerwca 2023 r.

Wsparcie jest przeznaczone na:

- budowę i modernizację tzw. centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury;
- wsparcie rolno-spożywczych rynków hurtowych, w tym rynków hurtowych z udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

O wsparcie mogły ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej lub podmioty, które zawarły umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym, w tym m.in. firmy z sektora

W zakończonym naborze wniosków o objęcie wsparciem w ramach KPO można było ubiegać się m.in. o dofinansowanie budowy i wyposażenia silosów...

małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), duże firmy, spółdzielnie, grupy producentów czy organizacje producentów.

Pomoc ma formę refundacji do 50 proc. kosztów kwalifikowalnych lub zaliczek na poczet prefinansowania inwestycji. Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się m.in. koszty:

- budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub remontu budynków przeznaczonych do magazynowania, przechowywania, pakowania, przeladunku, przygotowania do sprzedaży produktów

rolnych, rybołówstwa lub akwakultury;

- zakupu nowych maszyn i urządzeń do przechowywania;
- zakupu nowych środków transportu spełniających wymagania techniczne oraz normy niskiej emisji spalin wykorzystywanych do gospodarki magazynowej, a także w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE).

Wsparcie udzielane jest do wysokości limitu, który wynosi 15 mln zł na ostatecznego odbiorcę wsparcia.

■ Wsparcie zakupu i wyposażenia silosów

W ramach części nr 3 inwestycji A1.4.1. KPO, obszaru *Wsparcie infrastruktury magazynowania służącej zwiększeniu odporności gospodarstw rolnych na kryzysy* w naborze trwającym od 5 czerwca do 5 lipca 2023 r. złożono do ARiMR 12 973 wnioski opiewające na kwotę 513,5 mln zł.

Wsparcie jest skierowane do rolników będących osobami fizycznymi, którym w 2022 r. przyznano płatności bezpośrednie i przysługuje na:

- zakup nowego silosa, nowego wyposażenia lub urządzeń będących integralną częścią wyposażenia takiego silosa;
- montaż i transport silosa wraz z wyposażeniem.

Koszty kwalifikowalne stanowią koszty ponoszone przez wnioskodawcę nie wcześniej niż od dnia złożenia wniosku o wsparcie. Dofinansowanie w formie refundacji przysługuje do poziomu 50 proc. kosztów kwalifikowalnych i maksymalnie do 50 tys. zł, a w przypadku młodego rolnika – do 60 proc. kosztów kwalifikowalnych i maksymalnie do 60 tys. zł.

■ Wsparcie dla organizacji zajmujących się redystrybucją żywności na cele społeczne

W ramach części nr 4 inwestycji A1.4.1. KPO *Wsparcie dla organizacji zajmujących się redystrybucją żywności na cele społeczne* od 1 do 30 czerwca 2023 r. wpłynęły do ARiMR 94 wnioski na kwotę 245,5 mln zł¹.

O to wsparcie wnioskowały organizacje pozarządowe, czyli:

- takie, o których mowa w art. 3 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*;

- wykonujące działalność w zakresie nieodpłatnego przetwarzania, przechowywania, redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków, których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku;

- banki żywności, prowadzące działalność polegającą na zbieraniu żywności wciąż zdatnej do spożycia i rozdzielaniu jej nieodpłatnie wśród osób potrzebujących.

Pomoc można przeznaczyć m.in. na:

- budowę lub modernizację magazynów i jadalni;
- zakup nowych maszyn, urządzeń i wyposażenia potrzebnych do nieodpłatnego przechowywania, przetwarzania, przygotowania, redystrybucji żywności i wydawania posiłków (takich jak piec, linie do krojenia, maszyny do pakowania, chłodziarki, kuchenki);

- zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do gospodarki magazynowej, np. wózków widłowych, samochodów dostawczych.

Refundacja wynosi do 100 proc. kosztów kwalifikowalnych, przy czym ostateczny odbiorca wsparcia może otrzymać nie mniej niż 50 tys. zł i nie więcej niż 4 mln zł.

Zakończone nabory spotkały się z dużym zainteresowaniem potencjalnych ostatecznych odbiorców wsparcia. Jest to dobra informacja w kontekście rozwoju inwestycji w sektorze żywnościowym.

**Departament Rynków Rolnych
i Transformacji Energetycznej
Obszarów Wiejskich
MRiRW**

tel. 22 623 18 45

Zdjęcia: Andrzej Wilusz,

Yakobchuk Olena. Stock.adobe.com

...oraz budowy i modernizacji centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych i rolniczych rynków hurtowych

¹ Dane z ARiMR wg stanu na 10 lipca 2023 r. Ze względu na fakt, że wnioski składane były w formie papierowej, podane dane nie są ostateczne, gdyż w dalszym ciągu spływają do ARiMR wnioski wysłane za pośrednictwem poczty.

Wystartowała Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+ to polska sieć ds. Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), a jednocześnie część europejskiej sieci ds. WPR oraz jeden z elementów Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023–2027.

Głównym celem KSOW+ jest wsparcie wdrażania Planu Strategicznego, w szczególności realizacji jego interwencji, które służą m.in. rozwojowi innowacyjnego i zrównoważonego rolnictwa oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. KSOW+ będzie zajmować się sprawami I i II filaru WPR i zgodnie z założeniami będzie:

- wspierać ludzi i organizacje w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, partnerów we wspólnych działaniach oraz tworzeniu sieci kontaktów;
  - promować projekty i inicjatywy służące mieszkańcom obszarów wiejskich oraz innowacyjne pomysły i nowoczesne rozwiązania w rolnictwie;
  - informować o polityce rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.
- Cele KSOW+ to:
- zwiększenie zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron we wdrażanie Planu Strategicznego WPR;
  - wspieranie organów administracji w realizacji Planu Strategicznego

WPR oraz przejściu na model oparty na realizacji celów;

- przyczynienie się do podniesienia jakości działań służących wdrażaniu Planu Strategicznego WPR;
  - informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o WPR i możliwościach finansowania;
  - sprzyjanie innowacyjności w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich, wspieranie wzajemnego uczenia się i włączenie wszystkich zainteresowanych stron w procesy wymiany i rozwijania wiedzy oraz wspieranie interakcji między nimi;
  - przyczynianie się do rozwijania zdolności i prowadzenia działań w zakresie monitorowania i oceny;
  - rozpowszechnianie rezultatów Planu Strategicznego WPR.
- Zadania KSOW+:
- gromadzenie, analiza i upowszechnianie informacji na temat działań i dobrych praktyk wdrażanych lub wspieranych w ramach Planu Strategicznego;
  - rozwijanie kompetencji administracji i innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Planu Strategicznego;
  - wymiana doświadczeń i wzajemne uczenie się zainteresowanych stron;
  - wspieranie współpracy i budowania sieci kontaktów grup operacyjnych europejskiego partnerstwa

innowacyjnego i lokalnych grup działania (LGD);

- rozwijanie powiązań z innymi strategiami lub sieciami kontaktów finansowanymi przez UE;
- wkład w dalszy rozwój WPR;
- udział w działaniach europejskiej sieci WPR;
- informacja i promocja dotycząca Planu Strategicznego.

■ Struktura KSOW+

W ramach KSOW+ będą funkcjonować sieci i grupy tematyczne, w szczególności *Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)* oraz *Sieć gospodarstw demonstracyjnych*.

Strukturę instytucjonalną KSOW+ tworzą:

- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – jako instytucja zarządzająca;
- Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) w Brwinowie – jako jednostka centralna;
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) – jako agencja płatnicza;
- samorządy województw i wojewódzkie jednostki doradztwa rolniczego – jako jednostki regionalne Sieci.

Departament Pomocy Technicznej
MRiRW

tel. 22 623 16 37

Zdjęcie: Christian Schwier.Stock.adobe.com

Fundusze Europejskie dla Rybactwa

29 czerwca 2023 r. Prezydent RP podpisał ustawę z 26 maja br. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027. Wejście w życie tej ustawy zapewni ramy wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021–2027 i pozytywnie wpłynie na wiele obszarów.

Program Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021–2027 został zatwierdzony przez Komisję Europejską 9 grudnia 2022 r. Jest realizowany z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.

Jednym z podstawowych założeń funduszu jest wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz ochrona żywych zasobów wód i ich bioróżnorodności.

Wykorzystanie przyznanych Polsce środków przyczyniać się będzie do zmniejszenia negatywnych skutków działalności połowowej dla ekosystemów wodnych – m.in. przez wsparcie innowacji i inwestycji w zakresie niskoemisyjnych praktyk i technik połowowych.

■ Korzyści dla środowiska naturalnego

Program Fundusze Europejskie dla Rybactwa przyniesie szereg korzyści dla środowiska naturalnego poprzez:

- wkład w realizację unijnych celów środowiskowych i klimatycznych;
- ochronę gatunków zgodnie z unijnymi dyrektywami „siedliskową” i „ptasią” na obszarach Natura 2000;
- rozwój niebieskiej gospodarki (czyli prowadzenia działalności gospodarczej bez destrukcyjnych skutków dla środowiska morskiego).

■ Wsparcie rozwoju regionalnego

Program będzie również oddziaływał na rozwój regionalny poprzez:

- działania ukierunkowane na podniesienie rentowności gospodarstw rybackich i innych podmiotów funkcjonujących w sektorze (tj. dywersyfikacja działalności czy inwestycje produkcyjne i pozaprodukcyjne);
- pobudzanie przedsiębiorczości na terenach zależnych od rybactwa oraz budowanie potencjału

rozwojowego (m.in. przez zacieśnianie więzi kulturowych, promowanie dziedzictwa regionalnego, w tym unikatowych produktów regionalnych i popularyzację wiedzy na temat tradycji rybackich).

■ Wkład w rozwój informatyzacji

Zaprojektowane w ramach programu działania będą miały wkład w rozwój informatyzacji. Działania te mają na celu:

- budowanie modelu działalności odpornej na zagrożenia (m.in. przez cyfryzację i rozwój e-handlu);
- przyczynianie się do budowania zdolności opartej na wiedzy (m.in. przez promowanie nowych metod organizacji produkcji);
- zapewnienie sprawnego systemu zbierania danych rybackich.

Departament Rybołówstwa
MRiRW

tel. 22 623 29 72

Zdjęcie: Dejan Gospodarek/Stock.adobe.com

Kierunek bioróżnorodność

Odmiany regionalne i amatorskie.

Ponowna rejestracja dawnych odmian pomidora

W 2023 r. mają być zgłoszone do rejestracji w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) cztery odmiany pomidora, wyhodowane w naszym kraju w ubiegłym wieku. Dywersyfikacja upraw jest szczególnie ważnym czynnikiem, wpływającym na efektywność rolnictwa.

■ Odmiany lokalne

Odmiany lokalne z reguły mają mniejsze wymagania uprawowe, co pozwala na ograniczenie nakładów na środki produkcji. Niektóre z tych odmian są szczególnie przydatne w systemach uprawy ekstensywnej. Istnieje więc zapotrzebowanie na odmiany dostosowane do lokalnych warunków

Dywersyfikacja upraw oferuje ponadto możliwość dostosowania się do zmieniającego się klimatu, a także szansę, aby sprostać nowym wymaganiom rynku. Stanowi podstawę bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego ludzkości. *Ustawa o nasiennictwie z 9 listopada 2012 r.* stwarza możliwość rejestracji odmian regionalnych i amatorskich.

■ Odmiany amatorskie zgłaszane do rejestru w 2023 r.

W ramach zadań celowych, zleconych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy (PIB) prowadzi prace mające na celu rejestrację odmian amatorskich i regionalnych roślin warzywnych. W 2023 r. planowane jest zgłoszenie do rejestracji w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) czterech

odmian pomidora, wyhodowanych w naszym kraju w ubiegłym wieku.

Odmiana pomidora Mory 33

Jest to odmiana pomidora wyselekcjonowana w 1934 r. z materiału otrzymanego z USA. Wyhodowana została w Stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych Waganiec.

Cechy odmiany Mory 33:

- ✓ karłowa (40–60 cm);
- ✓ samokończąca, wiotkołodygowa;
- ✓ polecana do uprawy w gruncie i pod osłonami;
- ✓ wzrost umiarkowany;

Odmiana pomidora Mory 33 wyhodowana w Stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych Waganiec

- ✓ pędy zakończone kwiatostanami;
- ✓ owoce: kuliste, gładkie, lekko żebrowane, czerwone, bez piętki, smaczne, mięsiste o średniej zawartości nasion, masa owoców 35–100 g;
- ✓ zbiór późny – od sierpnia do września;
- ✓ plenność umiarkowana;
- ✓ odmiana dość odporna na choroby;
- ✓ przeznaczenie: do bezpośredniego spożycia, na przetwory, do świeżych sałatek.

Odmiana pomidora Bursztyn

Odmiana wyhodowana w Stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych – Pass. Odmiana Bursztyn została wpisana do rejestru odmian w 1989 r., a skreślona z niego 31 grudnia 2001 r.

Cechy odmiany Bursztyn:

- ✓ karłowa, wysokość roślin 80–90 cm;
- ✓ do uprawy w gruncie;
- ✓ samokończąca, wiotkołodygowa;
- ✓ uprawa przy palikach, wymaga podwiązki ze względu na ciężar owoców;
- ✓ średnio wczesna do wczesnej – pierwszy zbiór pod koniec lipca, po ok. 70 dniach;
- ✓ owocuje do końca sierpnia;
- ✓ plonowanie średnie;
- ✓ owoce: średnio mięsiste, bardzo smaczne, z dużą zawartością karotenu, równomiernie dojrzewające, z zieloną piętka, barwa dojrzałego owocu pomarańczowa, kształt kulisty, lekko spłaszczony, gładki, waga owoców od 40–100 g;

Odmiana Bursztyn wyhodowana została w Stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych – Pass

- ✓ odmiana odporna na zarazę ziemniaka;
- ✓ przeznaczenie: do bezpośredniego spożycia, na sałatki i surówki.

Odmiana pomidora Reper

Ta odmiana pomidora została wyhodowana w Zakładzie Doświadczalnym Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Radzików. Odmiana Reper została wpisana do rejestru odmian w 1979 r.

Cechy odmiany Reper:

- ✓ karłowa;
- ✓ sztywnołydogowa;
- ✓ do uprawy polowej;
- ✓ średnio późna;
- ✓ odporna na złe warunki pogodowe;
- ✓ plenna;
- ✓ owoce: zróżnicowane, kolor ceglastoczerwony bez wyraźnej piętki, miąższ mięsisty bez pustych przestrzeni;

- ✓ odmiana o dużej odporności na choroby.

Odmiana pomidora Karzełek Chodowski

Odmiana ta powstała w wyniku wieloletniej selekcji z krzyżówki Karzełka z odmianą Open Air. Została wyhodowana w Stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych Chodów.

Cechy odmiany Karzełek Chodowski:

- ✓ karłowa (45–50 cm);
- ✓ wiotkołydogowa, samokończąca;
- ✓ polecana do uprawy w gruncie i pod osłonami;
- ✓ nie wymaga palikowania;
- ✓ odmiana bardzo wczesna;
- ✓ owoce: kuliste, średniej wielkości, lekko spłaszczone, żebrowane, czerwone, miąższ średnio mięsisty z zanikającą piętką, waga owoców 70–80 g;
- ✓ odmiana plenna, równomiernie dojrzewająca;
- ✓ średnio odporna na choroby;
- ✓ przeznaczenie: głównie na przetwory.

■ Wsparcie finansowe w ramach interwencji PS WPR 2023–2027

W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR) 2023–2027, w ramach *Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego*, interwencji 5, są wspierane m.in. zrównoważone metody gospodarowania przyjazne klimatowi i środowisku, chroniące wodę, glebę i powietrze oraz dbające o zachowanie bioróżnorodności. Interwencja 5 jest ściśle związana z tematyką bioróżnorodności.

Interwencja polega na zachowaniu tradycyjnych i rzadkich w uprawach gatunków roślin rolniczych, warzywnych i zielarskich, a także dawnych odmian oraz miejscowych populacji i ekotypów uprawianych na terenie Polski.

W ramach interwencji promowane są działania dotyczące:

- uprawy rzadkich gatunków lub odmian roślin – wariant 1;
- wytwarzania materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin – wariant 2.

Wsparciem są objęte uprawa lub wytwarzanie materiału siewnego roślin gatunków i odmian zagrożonych erozją genetyczną, odmian regionalnych lub amatorskich, odmian marginalnych rejestrowanych gatunków roślin rolniczych oraz roślin zielarskich, które są rzadko uprawiane w Polsce.

Obowiązują następujące zasady:

- powierzchnia uprawy danego gatunku lub odmiany w ramach wariantów 1 i 2 nie może być większa niż 5 ha;
- zobowiązanie w ramach interwencji jest podejmowane na 5 lat;
- płatność jest roczna, w formie zryczałtowanej i wynosi 1411 zł/ha w przypadku wariantu 1 i 1619 zł/ha w przypadku wariantu 2.

Odmiany lokalne są coraz rzadsze w produkcji rolnej, będąc wypierane przez odmiany nowoczesne. Wraz z nimi zanika bogata wiedza i tradycja związana z ich uprawą. Wiele zapomnianych gatunków i odmian ma jednak wciąż duży potencjał i może poszerzyć różnorodność upraw, przyczyniając się do zwiększania bezpieczeństwa żywnościowego. Możliwość rejestracji odmian regionalnych i amatorskich oraz wsparcie finansowe z PS WPR 2023–2027 ułatwiają realizację tych celów.

Departament Hodowli i Ochrony Roślin
MRiRW

tel. 22 623 21 51
Instytut Ogrodnictwa – PIB
w Skierniewicach
tel. 46 833 22 11

Zdjęcia: Regionalne Centrum Bioróżnorodności Ogrodniczej, Instytut Ogrodnictwa – PIB w Skierniewicach

Nawozy pod nadzorem

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) wykonuje zadania określone przepisami ustawy z 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Zadania i cele Inspekcji osiągane są poprzez prowadzony nadzór, którego istotą jest eliminacja zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska, mogących wynikać m.in. z wprowadzania do obrotu nawozów, środków wspomagających uprawę roślin oraz produktów nawozowych UE.

W Polsce zasady wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin regulowane są przez ustawę z 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu. W przypadku produktów nawozowych UE, zarówno w Polsce, jak i w innych krajach Unii Europejskiej, obowiązują przepisy rozporządzenia UE 2019/1009 z 5 czerwca 2019 r.

Wprowadzane do obrotu produkty nawozowe muszą spełniać szereg wymogów wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Przepisy określają wymagania w zakresie minimalnych wymagań jakościowych (np. zawartości NPK), ale także określają limity zanieczyszczeń, do których należą zanieczyszczenia metalami ciężkimi (np. kadm, ołów), zanieczyszczenia mikrobiologiczne (bakterie z rodzaju *Salmonella*, *Escherichia coli* i inne świadczące o stanie sanitarnym danego produktu), czy też inne (np. biuret, chlorki).

PIORiN w ramach swoich zadań kompetencyjnych, sprawując nadzór nad rynkiem produktów nawozowych, przeprowadza m.in. kontrole prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów oraz środków wspomagających uprawę roślin oraz kontrolę udostępniania nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i produktów nawozowych UE. W ramach prowadzonych czynności kontrolnych pobierane

są również próbki produktów nawozowych do badań laboratoryjnych celem weryfikacji spełnienia wymagań jakościowych oraz wymagań w zakresie maksymalnych wartości zanieczyszczeń kontrolowanych produktów.

nawozowych niezgodnie z obowiązującymi przepisami. Kontrole prowadzone są u producentów, importerów i innych podmiotów wprowadzających na terytorium RP przedmiotowe produkty oraz u ich dystrybutorów.

Celem kontroli jest sprawdzenie, czy produkty nawozowe spełniają wymagania jakościowe oraz dopuszczalne wartości zanieczyszczeń określone w przepisach krajowych i unijnych, a także czy zostały legalnie udostępnione na rynku. Działania PIORiN mają ponadto na celu przeciwdziałanie potencjalnym zagrożeniom wynikającym z wprowadzania do

Celem kontroli PIORiN jest sprawdzenie, czy produkty nawozowe spełniają wymagania jakościowe oraz dopuszczalne wartości zanieczyszczeń określone w przepisach krajowych i unijnych

Organy PIORiN przeprowadzają kontrole zarówno planowane, w ramach corocznego planu pracy wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa, jak i kontrole o charakterze interwencyjnym, w przypadku podejrzenia wprowadzania do obrotu lub udostępnienia produktów

obrotu produktów nawozowych niezgodnych lub niespełniających wymagań poprzez eliminację takich produktów z rynku. Co więcej, współpraca podejmowana przez PIORiN z innymi organami nadzoru rynku służy zapewnieniu właściwej kontroli rynku wewnętrznego Unii Europejskiej.

W ramach kontroli sprawdza-
na jest także prawidłowość ozna-
kowania, w tym prawidłowość
stosowanych etykiet i aspektów
związanych z pakowaniem. Etykie-
ta produktu nawozowego powin-
na zawierać stosowne informacje,
w tym informacje identyfikujące
dany produkt, do których należą
dane o funkcji produktu (np. na-
wóz organiczny, środek wapnują-
cy) oraz podstawie wprowadzenia
do obrotu (np. numer pozwolenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
określenie typu wapna nawozo-
wego – dla krajowych nawozów

i środków wspomagających upra-
wę roślin lub oznakowanie CE dla
unijnych produktów nawozowych
UE), jak również dane podmiotu.
W oznakowaniu powinny również
znaleźć się stosowne informacje
o składnikach pokarmowych lub
parametrach jakościowych, czy też
odpowiednie instrukcje.

Reasumując, prowadzone przez
PIORiN działania w zakresie nadzoru
rynku nad wprowadzaniem do ob-
rotu nawozów środków wspomaga-
jących uprawę roślin oraz udostę-
pianiem nawozów oznaczonych
znakami „NAWÓZ WE” i produktów

nawozowych UE mają zapewnić,
aby produkty wprowadzane do
obrotu spełniały wymogi ustano-
wione w przepisach krajowych
i unijnych, a tym samym były wła-
ściwej jakości oraz nie przekracza-
ły dopuszczalnych maksymalnych
wartości zanieczyszczeń, w szcze-
gólności w zakresie zawartości me-
tali ciężkich, a także patogenów.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin
i Nasiennictwa
Biuro Ochrony Roślin i Nawozów
tel. 22 652 93 11

Zdjęcie: ronstic.Stock.adobe.com

Znakowanie karmy dla zwierząt domowych

Czy wybierając karmę dla naszego pupila wiemy, jakich in-
formacji szukać na etykiecie? Zasady oznakowania karmy
dla zwierząt domowych są uregulowane w przepisach.

Podstawowe zasady dotyczące
etykiety na opakowaniu z karmą są
następujące:

- Etykieta paszy nie może wpro-
wadzać w błąd użytkownika.
- Informacje obowiązkowo umiesz-
czane na etykiecie muszą być po-
dawane w całości, w widocznym,
niczym nieprzysłoniętym miejscu,
aby łatwo je zidentyfikować.
- Przy podawaniu obowiązkow-
ych danych używa się koloru,
czcionki i rozmiaru, które nie prze-
słaniają ani nie podkreślają żadnej
części informacji, chyba że takie
zróżnicowanie ma zwrócić uwagę
na informacje ostrzegawcze.

Co do zasady materiały paszo-
we i mieszanki paszowe mogą być
wprowadzane na rynek wyłącznie
w zabezpieczonych opakowaniach
lub pojemnikach. Opakowania lub

pojemniki powinny być zabezpie-
czone w taki sposób, że w przypadku
otwarcia opakowania bądź pojemni-
ka zabezpieczenie zostaje uszkodzo-
ne i nie może być użyte ponownie.

W przypadku pewnych pasz jest
jednak możliwość wprowadzania
ich do obrotu luzem. Dotyczy to
np. mieszanin ziaren lub całych
owoców bądź mieszanek paszo-
wych, w ilości nieprzekraczającej
50 kg masy, które są przeznaczo-
ne dla użytkownika końcowego
i są pobierane bezpośrednio z za-
bezpieczonego opakowania lub
pojemnika.

■ Dane na etykiecie

Na etykiecie powinny być umiesz-
czone m.in.:

- Opis rodzaju paszy – szukaj za-
tem określeń „materiał paszowy”,

„pasza pełnoporcjowa” lub „pasza
uzupełniająca”. W przypadku zwie-
rząt domowych innych niż koty
i psy wyrażenia „mieszanka paszo-
wa pełnoporcjowa” lub „mieszanka
paszowa uzupełniająca” mogą być
zastąpione oznaczeniem „mieszan-
ka paszowa”. Określenia „karma”
i „pasza” w przypadku zwierząt
domowych mogą być stosowane
zamiennie.

- Gatunek zwierzęcia, dla którego
karma jest przeznaczona – wskaza-
nie to powinno zawierać również
etap życia zwierzęcia. Przykładowo
z informacji typu „karma pełnopor-
cjowa dla kociąt” dowiesz się, jaki
to rodzaj paszy i w czyjej misce po-
winna się znaleźć.

- Instrukcja prawidłowego sto-
sowania – zawiera ona określenie
diennej dawki uzależnionej od
etapu życiowego, trybu życia oraz
rozmiaru zwierzęcia domowego.

- Warunki przechowywania – po-
danie tej informacji jest zalecane,
aby otoczenie i środowisko nie

wpływało negatywnie na jakość produktu. Istotne jest również podanie informacji o odpowiednich warunkach przechowywania produktu po jego otwarciu. Niezbędne jest ponadto wskazanie konieczności zapewnienia zwierzęciu dostępu do świeżej wody zawsze, gdy jest żywione suchą karmą.

- Wykaz materiałów paszowych, z których składa się karma – jest to bardzo ważna informacja. Szukaj wykazu, który powinien rozpoczynać się nagłówkiem „skład” i zawierać nazwę każdego materiału paszowego w porządku malejącym ze względu na masę. Materiał paszowy może być określony nazwą lub kategorią, np. „mięso i produkty pochodzenia zwierzęcego”. Jeżeli obecność jakiegoś składnika została podkreślona na etykiecie za pomocą słów, ilustracji lub symboli graficznych, wtedy konieczne jest podanie nazwy tego materiału paszowego wraz z zawartością procentową.

- Wykaz dodatków paszowych – jest on poprzedzony nagłówkiem „dodatki”. W wykazie tym wskazuje się nazwę lub numer dodatku, dodaną ilość oraz nazwę grupy funkcjonalnej.

- Wykaz składników analitycznych – jest uzależniony od rodzaju paszy i/lub gatunku zwierzęcia. Przykładowo dla mieszanki paszowej pełnoporcjowej dla kota muszą być podane: białko surowe, włókno surowe, tłuszcz surowy i popiół surowy.

- Zawartość wilgoci – będzie podana zasadniczo tylko wtedy, gdy przekracza określone w przepisach poziomy. Przykładowo, jeśli będzie większa niż 10 proc. w przypadku paszy mineralnej zawierającej substancje organiczne. Jeżeli zawartość wilgoci w mieszance paszowej nie przekracza określonych limitów, nie musi być zadeklarowana.

- Kraj pochodzenia – zamieszczenie na etykiecie kraju pochodzenia

Na etykiecie powinno znaleźć się określenie gatunku zwierzęcia, dla którego karma jest przeznaczona oraz instrukcja prawidłowego stosowania i warunki przechowywania

jest dobrowolne, a więc może się zdarzyć, że nie znajdziesz na opakowaniu tej informacji. Jeśli karma pochodzi z kraju trzeciego (jest importowana spoza Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego), wtedy zaleca się podanie kraju pochodzenia.

- Numer referencyjny partii oraz numer zatwierdzenia zakładu producenta – są wskazane, aby łatwiej identyfikować i monitorować produkt.

- Masa lub objętość netto – ta informacja będzie wyrażona w jednostkach masy w przypadku produktów stałych oraz w jednostkach masy lub objętości w przypadku produktów płynnych.

- Minimalny okres przechowywania – w przypadku karm dla zwierząt domowych minimalny okres przechowywania jest podawany za pomocą określeń:

– „wykorzystać przed...”, a następnie data (dzień, miesiąc i rok) dla karm łatwo psujących się w wyniku procesów rozkładu mikrobiologicznego, które po wskazanej dacie należy uznać za niebezpieczne;

– „najlepiej wykorzystać przed...”, a następnie data (miesiąc i rok) w przypadku pozostałych karm.

- Data produkcji – może się zdarzyć, że będzie podana na etykiecie. Wówczas data minimalnego okresu przechowywania będzie podana w postaci wyrażenia: „...okres (wyrażony w dniach lub miesiącach) od daty wytworzenia”.

Informacje opisane w punktach 9, 10 i 11 nie muszą być zapisane bezpośrednio na etykiecie. Szukaj zatem odnośników, gdzie te dane się znajdują. Przykładowo, masa netto może być podana na wieczku, a minimalny okres przechowywania na odwrocie opakowania.

Czytanie etykiet karm jest bardzo ważne i przydatne dla każdego opiekuna zwierzęcia domowego. Taki nawyk ułatwia właściwy wybór karmy dla pupila, a to, w jaki sposób go żywisz, wpływa na jego zdrowie i dobre samopoczucie.

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
tel. 22 623 29 00

Zdjęcie: Javier brosch.Stock.adobe.com

Wsparcie dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich

Z okazji obchodzonego w 2023 r. symbolicznego jubileuszu 100-lecia doradztwa rolniczego w Polsce prezentujemy dorobek kolejnych ośrodków, tym razem: Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (ODR) w Łosiu oraz Zachodniopomorskiego ODR w Barzkowicach.

OPOLSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO (OODR)

Działania na rzecz doradztwa rolniczego na Opolszczyźnie rozpoczęły się w 1965 r., wraz z powstaniem Rolniczego Rejonowego Zakładu Doświadczalnego w Ciężkowicach, który łączył naukę z praktyką rolniczą. W latach 70. XX wieku zakład został przeniesiony do Łosiowa i połączony z Kluczem Państwowych Gospodarstw Rolnych w Łosiowie, Janowie

sposób wspierali rozwój nowoczesnego rolnictwa w Polsce, które z sukcesem mierzyło się z konkurencją i wyzwaniem zwanymi z członkostwem w Unii Europejskiej.

Dziś doradcy z OODR prowadzą rolników przez gąszcz przepisów, sporządzają wnioski o dopłaty i dofinansowanie z funduszy UE, opracowują plany rolno-środowiskowe, a w laboratorium zakładowym wykonują analizy gleby. Dzięki wykonanym planom inwestycyjnym tysiące rolników otrzymało wielomilionowe kredyty preferencyjne.

Zmodernizowana siedziba
Opolskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego

i Zwanowicach. W 1975 r. przekształcił się w Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego, a w 1990 r. w Rolniczy Ośrodek Doradztwa, czyli Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych z nową jednostką budżetową. Rok 1999 przyniósł kolejne przekształcenie. Powstał Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, który w 2005 r. zmienił nazwę na Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, pod którą do dziś działa w Łosiowie.

■ Pomoc doradców z OODR wczoraj i dziś

Na przestrzeni 50 lat doradcy z opolskiego Ośrodka upowszechniali coraz to bardziej zaawansowane technologie, wzbogacane ekonomią i marketingiem. W ten

■ Targi Ogrodnicze „Wiosna Kwiatów”

Opolski ODR w Łosiowie jest organizatorem najbardziej znanej imprezy plenerowej w województwie, Targów Ogrodniczych „Wiosna Kwiatów”. Impreza corocznie przyciąga setki wystawców, a liczba odwiedzających sięga kilkudziesięciu tysięcy.

Wydarzenie promuje branżę ogrodniczą, rękodzielnictwo, ekologię i pszczelarstwo. Na targach można zakupić produkty i usługi oferowane przez lokalnych producentów oraz przedsiębiorców z sąsiednich regionów. Wydarzenie stwarza ponadto możliwość poznawania nowoczesnych technologii stosowanych w ogrodnictwie oraz sposobów wykorzystania energii odnawialnej.

■ Pasieka demonstracyjna

Istotną rolę w działalności OODR ogrywa pasieka demonstracyjna. W jej skład wchodzi trzy ule oraz domek do apiterapii. Domek został zakupiony na potrzeby szkoleń i warsztatów, które cieszą się coraz większym zainteresowaniem.

Minipasieka umożliwia prowadzenie obserwacji, dokonywanie odczytów i stałe monitorowanie pracy pszczół w ulu, a w dalszej kolejności – pozwala na transfer wiedzy pomiędzy pszczelarzami, producentami rolnymi oraz specjalistami z dziedziny pszczelarstwa.

Organizowane przez OODR Targi Ogrodnicze „Wiosna Kwiatów” są najbardziej znaną imprezą plenerową w województwie

■ Inne formy działalności OODR w Łosiu

Ośrodek w Łosiu prowadzi porejestrowe doświadczalnictwo odmianowe oraz zarządza wieloletnim zbiorem cennych danych klimatycznych. Realizuje wspólne zadania z innymi instytucjami i firmami z otoczenia rolnictwa. Liczącym się osiągnięciem jest w całości redagowany przez ODR w Łosiu „Kurier Rolniczy”.

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO (ZODR)

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ZODR) w Barzkowicach działa, pod różnymi nazwami, już od 67 lat. W 1956 r. Barzkowice otrzymały rolę ośrodka kultury rolnej województwa. Wówczas też powołano Rolniczy Rejonowy Zakład Doświadczalny, przemianowywany następnie kolejno na Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, i w końcu na działający do dziś – Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

ZODR prowadzi działalność doradczą, upowszechnieniową i informacyjną, której celem jest poprawa poziomu dochodów rolniczych, wspieranie zrównoważonego rozwoju oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

■ Barzkowickie Targi Rolne „Agro Pomerania”

Niemal każdy mieszkaniec województwa identyfikuje Barzkowice z Targami Rolnymi „Agro Pomerania”, które od roku 1991 są organizowane w każdy drugi weekend września. Jest to największa impreza rolnicza w regionie, która gromadzi wielu wystawców zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

W tym roku, 8–10 września, odbędzie się jubileuszowa, bo już XXXV edycja Targów. Imprezie co roku towarzyszą m.in.: Wystawa Bydła Mięsnego i Mlecznego, Pokaz Zwierząt Hodowlanych, Wystawa Zwierząt Futerkowych, Pokaz Ptaków Hodowlanych i Ozdobnych, Zawody Jeździeckie w Skokach, Zachodniopomorska

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

Targi Rolne „Agro Pomerania” to największa impreza rolnicza w regionie, gromadząca wielu wystawców, zarówno krajowych, jak i zagranicznych

Wystawa Hodowlana Koni oraz Międzynarodowa Wystawa Rękodzielnictwa.

■ Warsztaty polowe w Barzkowicach

Na poletkach ZODR od 14 lat w czerwcu organizowane są warsztaty polowe. W tym roku towarzyszyły one imprezom realizowanym w ramach Krajowych Dni Pola.

■ Barzkowicki Ośrodek Edukacji Ekologicznej

Ośrodek prowadzi działalność edukacyjną w celu upowszechniania i popularyzacji wiedzy z zakresu ekologii i ochrony środowiska. Zadania Ośrodka Edukacji Ekologicznej są realizowane w oparciu o doskonałe zaplecze dydaktyczne, którego podstawę stanowi oczyszczalnia ścieków „Ogrody Odnowy” oraz Biosurowcowy Ogród Dydaktyczny.

Na poletkach ogrodu znajduje się blisko 100 gatunków roślin usystematyzowanych według ich specyficznych zawartości i możliwości wykorzystania w różnych gałęziach przemysłu. Wyodrębniono osiem grup roślin: cukrowe, skrobiowe, białkowe, oleiste, włókniste, o szczególnych składnikach (przyprawowe, lecznicze, barwnikowe, garbnikowe, zawierające woski, żywice, balsamy), energetyczne, o szczególnych gatunkach drewna.

W ośrodku prowadzone są też zajęcia dla dzieci. Najmłodszy goście poznają podstawy rolnictwa, ekologii i ochrony środowiska podczas przygotowywanych dla nich zajęć „Zasoby przyrody” i „ABC Rolnictwa”.

■ Pasieka

Pasiekę ZODR tworzy 16 rodzin produkcyjnych. Zarówno przyszli pszczelarze, jak i osoby z doświadczeniem w prowadzeniu pasieki mogą zapoznać się tutaj z całą gamą innowacyjnych rozwiązań stosowanych w pszczelarstwie.

Opolski ODR w Łosiuwie
tel. 77 443 71 00

Zachodniopomorski ODR w Barzkowicach
tel. 91 479 40 10

Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy
MRiRW

tel. 22 623 12 22

Zdjęcia: archiwum OODR i ZODR, DARIOS.Stock.adobe.com

Na poletkach ZODR od kilkunastu lat organizowane są warsztaty polowe

300 tys. zł na odtworzenia potencjału gospodarstwa

Właściciele gospodarstw, które zostały zniszczone w wyniku klęsk żywiołowych lub afrykańskiego pomoru świń (ASF), mogą ubiegać się o wsparcie w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Nabór trwa do 29 grudnia 2023 r. i prowadzony jest w trybie ciągłym, a to oznacza, że w razie potrzeby rolnik może złożyć wniosek o pomoc.

Wsparcie na *Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej*, finansowane z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, adresowane jest do dwóch grup rolników. Do pierwszej należą ci, którzy ponieśli straty spowodowane przez co najmniej jedną z następujących klęsk żywiołowych: powódź, deszcz nawalny, suszę, przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania, obsunięcie się ziemi, lawinę, grad, huragan, uderzenie pioruna. Do drugiej zaś gospodarze, którzy ponieśli szkody spowodowane wystąpieniem ASF.

O pomoc można wystąpić, gdy straty w gospodarstwie (w uprawach rolnych, zwierzętach

Do 29 grudnia 2023 r. rolnicy, których gospodarstwa zostały zniszczone w wyniku klęsk żywiołowych mogą składać w ARiMR wnioski o pomoc

O wsparcie mogą również ubiegać się gospodarze, którzy ponieśli szkody spowodowane wystąpieniem ASF

gospodarskich) miały miejsce w roku, w którym jest składany wniosek lub w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat i wyniosły przynajmniej 30 proc. średniorocznej produkcji rolnej z trzech ostatnich lat. Co istotne, muszą one dotyczyć składowa gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem.

Natomiast w przypadku wystąpienia afrykańskiego pomoru świń w gospodarstwie o wsparcie mogą ubiegać się rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał w drodze decyzji zabicie świń lub zniszczenie ich zwłok, a w dniu jej wydania zwierzęta, których

dotyczyła, stanowiły co najmniej 30 proc. trzody chlewnej posiadanej przez rolnika.

■ Wysokość wsparcia

Maksymalne dofinansowanie, jakie można otrzymać w całym okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, to 300 tys. zł na jednego beneficjenta i gospodarstwo. Należy jednak pamiętać, że nie może ono przekroczyć 80 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację danej inwestycji.

W przypadku szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych pomoc można przeznaczyć na odtworzenie składników gospodarstwa, które uległy zniszczeniu bądź uszkodzeniu. Oznacza to, że

gdy szkoda dotyczy np. sprzętów rolniczych, rolnik może otrzymać dofinansowanie tylko na zakup takiego rodzaju maszyn, których dotyczyła szkoda. Analogicznie jest w przypadku zniszczeń w sadach, gdzie odtwarzane muszą być nasadzenia.

Natomiast jeśli przyczyną strat jest ASF, inwestycje realizowane z dofinansowaniem nie mogą być związane z produkcją trzody chlewnej.

■ Miejsce składania wniosków

Wnioski na *Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej* należy składać w biurach powiatowych lub oddziałach regionalnych ARiMR. Można to zrobić osobiście, przesłać za pośrednictwem Poczty

Polskiej lub elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzi obecnie dwunasty nabór wniosków o wsparcie na *Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej*. Tym, którzy ucierpieli w wyniku skutków niekorzystnych zdarzeń losowych, ARiMR przyznała do lipca 2023 r. pomoc w łącznej wysokości ponad 26,5 mln zł. Do tej pory najwięcej rolników skorzystało z tego rodzaju wsparcia w województwach lubelskim, mazowieckim i wielkopolskim.

**Biuro Prasowe
ARiMR**

tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: bibiphoto-,
enrico scarsi.Stock.adobe.com

ARiMR dla KGW

i dotacje, i konkurs

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przypomina, że do końca września koła gospodyń wiejskich mogą ubiegać się o pomoc finansową na swoją działalność statutową. Zachęca także KGW do udziału w trzeciej edycji agencyjnego konkursu „Kubek, dzbanek czy makatka... Rękodzieło to jest gratka!”.

To już szósty rok, w którym koła gospodyń wiejskich mają możliwość za pośrednictwem ARiMR otrzymać środki z budżetu krajowego na swoją działalność statutową. Decyzja o uruchomieniu programu wsparcia dla kół wynikała z roli, jaką pełnią one w lokalnych społecznościach. A ta jest nie do przecenienia. Z co najmniej kilku powodów.

Dzięki zapałowi, energii członkiń i członków – kół panowie coraz liczniej garną się do tych zrzeszeń – kształtuje się i rozwija przedsiębiorczość na obszarach

wiejskich. Koła są nieocenione w inicjowaniu lokalnych przedsięwzięć, integrując i aktywizując wokół ich realizacji lokalną społeczność. Budują społeczne więzi, pokazując w zindywidualizowanym świecie siłę wspólnoty. Prowadzą działalność społeczną, wychowawczą, oświatową. Współpracują m.in. z organizacjami młodzieżowymi, ochotniczymi strażami pożarnymi, spółdzielczością wiejską, organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej, a także z Kościołem katolickim. Koła

gospodyń wiejskich są depozytariuszami lokalnych tradycji, w tym kulinarnych, miejscowego folkloru, sztuki ludowej. Pielęgnują je, niektóre wydobywają z przeszłości, popularyzują.

Od 2018 r., kiedy ruszył program dla kół gospodyń wiejskich, z roku na rok rosła pula środków przeznaczonych na ich wsparcie. I tak, w 2018 r. ARiMR wypłaciła KGW ponad 16,3 mln zł; w 2019 r. – prawie 29,7 mln zł; w 2020 r. – blisko 32,9 mln zł; w 2021 r. – ponad 55,8 mln zł; w 2022 r. – 61,6 mln zł.

Koła są nieocenione w inicjowaniu lokalnych przedsięwzięć, integrując i aktywizując wokół ich realizacji lokalną społeczność.
Na zdjęciu: Pierwsza Ogólnopolska Parada Kół Gospodyń Wiejskich w Opocznie

W bieżącym roku pieniędzy przeznaczonych na dofinansowanie kół jest aż około 120 mln zł. Wzrosły również – o 3 tys. zł – stawki dotacji, które wynoszą obecnie: 8 tys. zł – dla kół liczących nie więcej niż 30 osób; 9 tys. zł – jeśli liczba ta mieści się w przedziale 31–75 osób; 10 tys. zł – w przypadku jeszcze mniejszych kół. By KGW mogło wystąpić o dotację, musi być wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonego przez ARiMR. Co ważne, od tego roku koło musi posiadać także numer identyfikacyjny. Można go uzyskać

składając odpowiedni wniosek w biurze powiatowym ARiMR.

Aktualnie w rejestrze wpisanych jest 13 108 kół, najwięcej w województwach: wielkopolskim – 1814, mazowieckim – 1799 i lubelskim – 1536.

Z danych ARiMR wynika również, że otrzymane dotacje zrzeszone gospodynie wiejskie przeznaczają najczęściej na realizację zadań związanych z działalnością społeczno-wychowawczą oraz oświatowo-kulturalną. A w swojej pracy mają się czym pochwalić. Dowodzi tego m.in. organizowany

od trzech lat przez ARiMR ogólnopolski konkurs „Kubek, dzbanek czy makatka... Rękodzieło to jest gratka!”, w którym koła gospodyń wykonują z naturalnych, polskich surowców przedmioty mogące służyć działaniom informacyjnym i promocyjnym Agencji. Ideą konkursu jest pokazanie potencjału kreatywności członków kół, a także pomoc im w zdobyciu odbiorców wytwarzanych przez nich przedmiotów rękodzieła, jak np. firmowych gadżetów reklamowych, których sprzedaż umożliwiają przepisy wprowadzone ustawą z 2018 r. o KGW.

Dwie dotychczasowe edycje konkursu cieszyły się sporą popularnością – wpłynęło na nie łącznie 505 prac, stąd ARiMR zachęca do udziału w jego trzeciej odsłonie. Swoje prace koła mogą nadsyłać do 29 września 2023 r. Regulamin konkursu dostępny jest na portalu internetowym Agencji: www.gov.pl/web/arimr.

**Biuro Prasowe
ARiMR
tel. 22 318 40 90**

Zdjęcia: felicyta-, Jarek Witkowski.Stock.adobe.com,
archiwum MRiRW

KGW pielęgnują i popularyzują lokalne tradycje, folklor i sztukę ludową

Zagospodarowanie państwowych nieruchomości rolnych

Zagospodarowanie nieruchomości rolnych będących w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa (WRSP) należy do zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR). Z danych KOWR na koniec marca 2023 r. wynika, że w Zasobie WRSP znajduje się 1,34 mln ha. Spośród nich 1,07 mln ha jest w dzierżawie, zaś 163 tys. ha pozostaje do rozdysponowania.

Zagospodarowanie państwowych gruntów może mieć formę trwałego bądź nietrwałego rozdysponowania. Głównym kierunkiem trwałego rozdysponowania jest sprzedaż i nieodpłatne przekazania gruntów, a nietrwałego rozdysponowania Zasobu WRSP – dzierżawa.

Dzierżawa nieruchomości rolnych cieszy się dużym zainteresowaniem, gdyż jest to dogodny sposób użytkowania gruntów i budynków, niewymagający zaangażowania dużych środków finansowych, jak ma to miejsce przy nabywaniu nieruchomości.

Wydzierżawienie nieruchomości Zasobu WRSP następuje w trybie przetargowym (przede wszystkim przetargów ograniczonych dla rolników indywidualnych) lub w trybie

bezprzetargowym (w przypadkach określonych w ustawie).

Według stanu na 31 marca 2023 r. w dzierżawie pozostawało 1071 tys. ha (tj. 80 proc. powierzchni pozostającej w Zasobie WRSP) na podstawie 68,8 tys. umów dzierżawy.

Dzierżawcami nieruchomości są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Liczba umów dzierżawy z osobami fizycznymi stanowi 97 proc. wszystkich umów dzierżawy. Osoby fizyczne dzierżawią 63,5 proc. powierzchni.

■ Liczba umów dzierżawy

Od 2017 r. rośnie liczba umów dzierżawy dla gruntów dzierżawionych przez rolników. Od początku 2017 r. do I kwartału 2023 r. liczba

umów dzierżawy zwiększyła się o ponad 10 tys.

W tym okresie, w grupie obszarowej od 2 do 100 ha – o blisko 13 tys. umów, w tym w poszczególnych grupach:

- najwięcej w grupie od 10 do 20 ha – z 5 do 10 tys. (100 proc.);
- w grupie od 5 do 10 ha – z 6 do 8 tys.;
- w grupie od 20 do 50 ha – z 4 do 6 tys. (po 45 proc.).

Natomiast w grupie powyżej 100 ha liczba umów spadła o 237, w tym w poszczególnych grupach:

- najwięcej w grupie od 500 do 1000 ha – z 0,2 do 0,1 tys. (33 proc.);
- w grupie od 300 do 500 ha – z 0,4 do 0,3 tys. (22 proc.).

Zwiększenie powierzchni dzierżaw w grupie obszarowej od 2 do 100 ha zrealizowane zostało głównie poprzez rozstrzygnięcie przetargów ograniczonych na powiększenie gospodarstw rolników indywidualnych. Stanowi to areał ponad 185 tys. ha, gdzie rozstrzygnięto blisko 20 tys. przetargów.

Grunty do rozdysponowania wg stanu na 30 czerwca 2023 r. w podziale na OT KOWR – 151,5 tys. ha

Od 2017 r. rośnie również powierzchnia gruntów dzierżawionych przez rolników. Od początku 2017 r. do I kwartału 2023 r. powierzchnia dzierżawy ZWRSP zwiększyła się o ponad 37 tys. ha, w tym w poszczególnych grupach:

- największy wzrost nastąpił w grupie od 10 do 20 ha – z 73 do 145 tys. ha (100 proc.);
- w grupie od 5 do 10 ha – z 41 do 61 tys. ha;
- w grupie od 20 do 50 ha – ze 124 do 175 tys. ha (po 40 proc.).

Natomiast w grupie powyżej 100 ha powierzchnia w dzierżawie zmniejszyła się prawie o 103 tys. ha, w tym w poszczególnych grupach:

- najwięcej w grupie od 500 do 1000 ha – ze 108 do 70 tys. ha (35 proc.);
- w grupie od 300 do 500 ha – ze 157 do 120 tys. ha (23 proc.).

Od początku 2023 r. do 30 czerwca 2023 r. wydzierżawiono ogółem 19 508 ha gruntów Zasobu WRSP.

■ Przetargi na dzierżawę

Od początku 2023 r. do 31 maja 2023 r. odbyły się 2692 przetargi

na dzierżawę. Zaoferowano w nich powierzchnię 21 185 ha, z czego rozstrzygnięto 1711 przetargów na powierzchnię 16 131 ha. W tym okresie skuteczność przetargów na dzierżawę nieruchomości Zasobu WRSP mierzona liczbą przetargów rozstrzygniętych w relacji do przetargów odbytych wyniosła 64 proc. Skuteczność przetargów mierzona powierzchnią rozstrzygniętych przetargów do powierzchni zaoferowanej do dzierżawy wyniosła 76 proc.

■ Grunty Zasobu WRSP pozostające do rozdysponowania

Według stanu na 30 czerwca 2023 r. w ogólnej powierzchni gruntów Zasobu pozostawało do rozdysponowania 151 491 ha. W dokonanej w jednostkach terenowych szacunkowej ocenie przydatności tych gruntów do różnych celów (wg stanu na 31 grudnia 2022 r.) wykazano, że znaczna część gruntów (ok. 73 proc.) może być sprzedana lub wydzierżawiona kontrahentom KOWR na cele

związane z produkcją rolną. Przy tym większość tych gruntów jest o niskiej przydatności rolniczej i znacznym rozdrobnieniu.

Kolejne grunty (ok. 16 proc.) określono jako kwalifikujące się do wykorzystania w celach nierolniczych – zwłaszcza pod zalesienia i budownictwo, a także na cele rekreacji i związane z ochroną przyrody.

Dla pozostałych gruntów (ok. 11 proc.) nie zdefiniowano możliwych kierunków ewentualnego wykorzystania. Ocenia się, że znaczna część tych gruntów charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem oraz innymi niekorzystnymi cechami (są to np. nieuregulowane stosunki wodne, grunty zakamienione, położone na skarpach, urwiskach czy między wałami przeciwpowodziowymi).

Departament Gospodarowania
Zasobem
KOWR
tel. 22 376 76 23

Zdjęcie: Paweł Ziółkowski.Stock.adobe.com

Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Zakończyły prace wojewódzkie komisje konkursowe XX jubileuszowej edycji Ogólnokrajowego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”. Powołana przez Prezesa KRUS Centralna Komisja Konkursowa od 10 do 28 lipca 2023 r. wizytowała i oceniała gospodarstwa zakwalifikowane do etapu centralnego. Celem organizowanego od 2003 r. konkursu jest promowanie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym.

W tegorocznej edycji konkursu wzięły udział 1062 gospodarstwa indywidualne – o 68 (6,8 proc.) więcej niż rok temu.

Laureaci XX edycji konkursu otrzymają nagrody ufundowane przez organizatorów i sponsorów. Tradycyjnie zdobywca I miejsca otrzyma od Prezesa KRUS ciągnik rolniczy.

Uroczyste podsumowanie XX Ogólnopolskiego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” ma się odbyć 22 września 2023 r. w Auli Kryształowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

■ Kryteria oceny

Zgodnie z regulaminem konkursu, przy ocenie wojewódzkie komisje konkursowe brały pod uwagę:

- organizację obejścia, podwórza gospodarstwa oraz produkcji rolniczej;
- ład i porządek w obrębie podwórza, zabudowań i stanowisk pracy;
- stan techniczny budynków inwentarskich i gospodarczych, a także maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi znajdujących się w gospodarstwie rolnym;
- warunki obsługi i bytowania zwierząt gospodarskich oraz profilaktykę chorób odzwierzęcych;

- wyposażenie w środki ochrony osobistej i urządzenia wspomagające bezpieczną pracę;
- sposób przechowywania i postępowania ze środkami ochrony roślin i innymi substancjami niebezpiecznymi;
- rozwiązania stosowane w trosce o środowisko naturalne;
- estetykę gospodarstwa oraz organizację miejsca wypoczynku rodziny, w tym placu zabaw dla dzieci;
- zastosowane rozwiązania organizacyjne, techniczne i technologiczne wpływające na bezpieczeństwo osób pracujących i przebywających w gospodarstwie rolnym.

■ Gospodarstwa w etapie centralnym konkursu

Do etapu centralnego XX Ogólnokrajowego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” zakwalifikowało się 16 gospodarstw rolnych:

- Olga i Tomasz Piotrowscy, woj. dolnośląskie (OR Wrocław);
- Małgorzata i Leszek Olszewscy, woj. kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz);
- Jolanta i Sławomir Tupikowscy, woj. lubelskie (OR Lublin);
- Sebastian Błach, woj. lubuskie (OR Zielona Góra);
- Małgorzata Przybysz, woj. łódzkie (OR Łódź);

- Estera i Jacek Wąwoźni, woj. małopolskie (OR Kraków);
- Urszula i Józef Pielakowie, woj. mazowieckie (OR Warszawa);
- Renata i Waldemar Borowczykowie, woj. opolskie (OR Opole);
- Dorota i Kazimierz Dąbrowscy, woj. podkarpackie (OR Rzeszów);
- Małgorzata i Janusz Wielbutowie, woj. podlaskie (OR Białystok);
- Danuta i Zygmunt Stromscy, woj. pomorskie (OR Gdańsk);
- Urszula i Andrzej Chudaszkowie, woj. śląskie (OR Częstochowa);
- Monika i Marcin Ciastowscy, woj. świętokrzyskie (OR Kielce);
- Joanna i Władysław Bieńkowscy, woj. warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn);
- Jadwiga i Ryszard Budowie, woj. wielkopolskie (OR Poznań);
- Iwona i Lech Kacprzykowie, woj. zachodniopomorskie (OR Koszalin).

Organizatorami konkursu są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Państwowa Inspekcja Pracy, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

XX Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne uzyskał patronat honorowy Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Partnerem Strategicznym przedsięwzięcia są AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, a patronat medialny nad konkursem sprawują: TVP Info, Agro Profil, Tygodnik Poradnik Rolniczy, Rolniczy Przegląd Techniczny oraz portale AgroNews.com.pl, wiescirolnicze.pl i gospodarz.pl.

**Biuro Komunikacji i Współpracy
Międzynarodowej
KRUS
tel. 22 592 64 05**

Moja Wizja Zero

Od 15 czerwca 2023 r. trwa zorganizowany przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników (KRUS) V Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży „Moja Wizja Zero”. Tegoroczne hasło to „Bezpiecznie z Niebezpiecznymi Substancjami w Gospodarstwie Rolnym”. Termin zgłoszenia upływa 30 września 2023 r.

Tegoroczną edycję konkursu „Moja Wizja Zero” pod hasłem „Bezpiecznie z Niebezpiecznymi Substancjami w Gospodarstwie Rolnym” zainaugurowała 15 czerwca 2023 r. prezes KRUS Aleksandra Hadzik.

Konkurs jest skierowany do młodzieży w wieku od 13 do 21 lat. Polega na przygotowaniu krótkiego filmu promującego bezpieczne zachowania w rolnictwie w odniesieniu do „7 Złotych Zasad Strategii Wizja Zero”, ze szczególnym uwzględnieniem metod postępowania z niebezpiecznymi substancjami.

Organizatorem konkursu jest KRUS, a jego współorganizatorami są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Państwowa Inspekcja Pracy, AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Komenda

Główna Państwowej Straży Pożarnej, Fundacja PGE. Patronat medialny sprawuje TVP Info. Honorowym patronatem objął konkurs Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Szczegółowe informacje o konkursie znajdują się na stronie: <https://www.krus.gov.pl/konkursy/konkursy-krus-i-patronaty-prezesa-krus/moja-wizja-zero/>. Zachęcamy do udziału! Na laureatów konkursu czekają bardzo atrakcyjne nagrody.

**Biuro Komunikacji i Współpracy Międzynarodowej
KRUS**

tel. 22 592 64 05

Zdjęcie: i-picture.Stock.adobe.com

Biuletyn informacyjny nr 7–8/2023 (251). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Justyna Adamska, Dorota Białczak, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Klódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Natalia Latocha, Teresa O'Neill, Anna Radecka, Łukasz Tomczak, Monika Wilińska, Paweł Wojcieszak, Magdalena Zasepa, Elwira Zdrodowska.

Opracowywany przez: Mariola Marczak. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronie 1.:** AkuAku.Stock.adobe.com, den-belitsky.Stock.adobe.com.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel.: 22 623 11 75, 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <https://www.gov.pl/web/arimr/publikacje>.

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 9 sierpnia 2023 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zapol Sobczyk Spółka komandytowa, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

Patronat Honorowy

Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

ZEROOOO

Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży
Bezpiecznie z Niebezpiecznymi Substancjami
w Gospodarstwie Rolnym

2023

Nakręć film i wyślij zgłoszenie na
WIZJAZERO@KRUS.GOV.PL

Termin przysyłania prac konkursowych upływa 30 września 2023 r.
Szczegóły na www.krus.gov.pl

Patronat medialny:

TVPINFO

Organizatorzy:

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

OGÓLNOPOLSKIE ŚWIĘTO DZIĘKCZYNIENIA BOGU ZA PLONY

DOŻYNKI JASNOGÓRSKIE

Krajowa Pielgrzymka
Rolników

2-3 września 2023 r.